

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

«Υιοθεσία: Προβληματισμοί και προτάσεις που αφορούν την εφαρμογή του θεσμού στην Π.Ε. Ηρακλείου μέσα από την καταγραφή της εμπειρίας των θετών γονέων.»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Διαλυνάκη Ελένη

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

Γιαννουδάκη Ραφαηλία

Κυτσανδράκη Ελπίδα

Ηράκλειο, 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	3
Abstract.....	4
Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο 1 ^ο :Γονική σχέση και Υιοθεσία	8
1.1.Η έννοια της γονικής σχέσης.....	8
1.2 Η Γονική μέριμνα	8
1.3 Η έννοια και τα είδη της υιοθεσίας.....	9
1.3.1. Διακρατική Υιοθεσία.....	10
1.3.2. Ιδιωτική υιοθεσία	11
1.4 Υιοθεσία ενηλίκων.....	12
1.5 Θεσμικό Πλαίσιο για την υιοθεσία	13
1.6. Οι τροποποιήσεις που προκύπτουν στο θεσμικό πλαίσιο με τον νόμο N4358/2018.....	16
1.7. Πιστοποιημένοι φορείς που εφαρμόζουν την υιοθεσία.....	17
Κεφάλαιο 2ο :Υιοθεσία και κοινωνική εργασία	18
2.1. Συλλεχθέντα στοιχεία για την υιοθεσία	18
2.2. Η συμβολή των κοινωνικών λειτουργών στην υιοθεσία	18
2.3. Η προσέγγιση των θετών γονέων και προβληματισμοί και δυσκολίες που προκύπτουν	22
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	25
Σκοπός έρευνας.....	25
Ερευνητικά ερωτήματα.....	25
Λειτουργία ομάδας Γονέων.....	25
Αποτελέσματα	27
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	59

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή έχει τίτλο «Υιοθεσία: Προβληματισμοί και προτάσεις που αφορούν την εφαρμογή του θεσμού στην Π.Ε. Ηρακλείου μέσα από την καταγραφή της εμπειρίας των θετών γονέων» και περιλαμβάνει δύο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό.

Στο θεωρητικό μέρος γίνεται μια βιβλιογραφική ανασκόπηση του θεσμού της υιοθεσίας, αναφερόμενοι στα είδη υιοθεσίας, στις διαφορές της υιοθεσίας ανηλίκων και ενηλίκων, στο θεσμικό πλαίσιο γύρω από τον θεσμό της υιοθεσίας. Επίσης επισημαίνονται οι βασικές διαφορές που προκύπτουν με τον Ν4358/2018. Επίσης γίνεται αναφορά στον σημαντικό ρόλο των Κοινωνικών Λειτουργών στη διαδικασία της υιοθεσίας, ενώ παρατίθενται στοιχεία από έρευνες σχετικά με την αποψη των θετών γονέων για τον θεσμό της υιοθεσίας.

Στο ερευνητικό μέρος καταγράφονται τα αποτελέσματα της ομάδας γονέων, η οποία πραγματοποιήθηκε σε 6 συναντήσεις, όπου δόθηκε η ευκαιρία σε θετούς γονείς να μοιραστούν εμπειρίες και συναισθήματα.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα και τις προτάσεις μας για μελλοντικές έρευνες.

Λέξεις κλειδιά: αναδοχή, υιοθεσία, γονική σχέση, θεσμικό πλαίσιο, θετοί γονείς.

Abstract

This thesis is entitled "Adoption: Reflections and proposals concerning the implementation of the institution in the P.E. of Heraklion through the recording of the experience of adoptive parents" and includes two parts: the theoretical and the research.

In the theoretical part there is a bibliographic review of the institution of adoption, referring to the types of adoption, the differences of adoption of minors and adults, the institutional framework around the institution of adoption. The main differences arising with N4358/2018 are also highlighted. Reference is also made to the important role of Social Workers in the adoption process, while data from research on the opinion of adoptive parents on the institution of adoption are presented.

The research part records the results of the parents' group, which took place in 6 meetings, where adoptive parents were given the opportunity to share experiences and feelings.

The work concludes with our conclusions and suggestions for future research.

Key words: foster care, adoption, parental relationship, institutional framework, adoptive parents.

Εισαγωγή

Η Κοινωνική Εργασία είναι μια εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη με εκτεταμένο πεδίο εφαρμογής, η οποία προσεγγίζει το άτομο στο φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον και μέσω της αλληλεπίδρασης που έχουν μεταξύ τους, προλαμβάνει και αντιμετωπίζει τα προβλήματα που ανακύπτουν (Καλλινικάκη, 2008). Ένα από τα πολλά πεδία της επιστήμης αυτής, στα οποία συμμετέχει ένας επαγγελματίας κοινωνικός λειτουργός, είναι και αυτό της αναδοχής και υιοθεσίας.

Η υιοθεσία είναι ο θεσμός εκείνος που εξασφαλίζει μόνιμο οικογενειακό περιβάλλον σε ένα παιδί. Τόσο το παιδί όσο και οι γονείς έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα με την αντίστοιχη βιολογική οικογένεια. (Υπουργείο Δικαιοσύνης, 2019).

Ο όρος υιοθεσία στην ελληνική γλώσσα έχει τη ρίζα της από το ρήμα υιοθετέω-ω που προέρχεται από την αρχαία ελληνική φράση «υιονθέσθαι» και τις λέξεις «υιης», «ποιήσις», «θέσις» και ως προς το φυσικό γονέα «εκποίησης» (Κακουγέρη-Μανωλεδάκη: 371).

Στην αρχαία ελληνική κοινωνία ο θεσμός ήταν γνωστός με τον όρο «εισποίησης» από το έσω-ποιώ, δηλαδή βάζω μέσα. Ωστόσο, αφορούσε την υιοθεσία ενήλικα και όχι παιδιού, με στόχο τη διαχείριση της περιουσίας του θετού πατέρα σε περίπτωση που δεν υπήρχε φυσικός γιος. Η ακριβής έννοια του όρου υιοθεσία σημαίνει «αναγνωρίζω και αποκτώ ως δικό μου παιδί με υιοθεσία, εγκρίνω και αποδέχομαι ως δικό μου» (Μπαμπινιώτης, 2008).

Σύμφωνα με τον Σπυριδάκη (1997), ο όρος «υιοθεσία» δεν αποδίδει μόνο τη νομική πράξη της υιοθεσίας, αλλά και την ίδια την έννομη σχέση του θετού παιδιού, που δημιουργείται με την νομική πράξη της υιοθεσίας. Συνεπώς, η χρήση του όρου «υιοθεσία» για την απόδοση αυτών των εννοιών δεν δημιουργεί προβλήματα.

Η υιοθεσία είναι μια νομική διαδικασία, η οποία δημιουργεί και στηρίζει τις συνθήκες για μια νέα και μόνιμη γονεϊκή σχέση, εκεί που δεν υπήρχε πριν. Οι διαδικασίες αυτές, διαμορφώνονται ενώπιον του δικαστηρίου και ενός αρμόδιου δικαστή. Η υιοθεσία αποδίδει στους θετούς γονείς όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ενός νόμιμου γονέα και ταυτόχρονα παρέχει στο υιοθετούμενο παιδί όλα τα κοινωνικά, συναισθηματικά και νομικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, ως

ισότιμου μέλους της οικογένειας. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα, η νομική ορολογία χρησιμοποιεί την έκφραση «σαν να ήταν φυσικό τέκνο», θέλοντας να περιγράψει τη βαρύτητα της νέας γονεϊκής σχέσης που δημιουργείται (Παπαχρίστου, 2005).

Υιοθεσία, σύμφωνα με τους Triseliotis&Kousidou(1989), είναι η νομικά κατοχυρωμένη εναλλακτική μορφή οικογένειας με πρωτεύοντα στόχο την εξασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού που δεν μπορεί να ζήσει με τη φυσική του οικογένεια. Η υιοθεσία είναι μια κατάσταση πολύπλοκων διαπροσωπικών ενδοοικογενειακών και κοινωνικών σχέσεων που μπορεί να επηρεάζουν θετικά και αρνητικά τη συμπεριφορά των ανθρώπων που τις βιώνουν: του παιδιού, των θετών γονέων και των φυσικών γονέων. Η υιοθεσία μπορεί να δώσει πολλές χαρές, αλλά και απογοητεύσεις. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που οι θετοί γονείς απογοητεύονται από το παιδί διότι « δεν βγήκε όπως το περίμεναν» ή το παιδί αισθάνεται ότι αν ζούσε με τη φυσική του οικογένεια θα ήταν καλύτερα.

Η υιοθεσία πραγματοποιείται με δύο τρόπους:

α) με την ίδια την συγκατάθεση των γονέων. Συνήθως τα παιδιά δίδονται για υιοθεσία για λόγους αδυναμίας των βιολογικών γονέων να το μεγαλώσουν. Σε αυτή την περίπτωση, με την τοποθέτηση των παιδιών στην θετή οικογένεια ξεκινά και η παρακολούθηση από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία μέχρι την τελική δικαστική απόφαση

β) μέσω των συστημάτων παιδικής προστασίας τα οποία είναι είτε ιδιωτικά είτε κρατικά. Τα παιδιά αυτά βρίσκονται στα συστήματα παιδικής προστασίας όταν το οικογενειακό τους περιβάλλον είναι ακατάλληλο για εκείνα και ενάντια στο συμφέρον τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να υπάρχει και η συναίνεση του γονέα στην υιοθεσία του παιδιού. Αν όμως δεν υπάρχει η συγκατάθεση των ίδιων των γονέων, τότε την απόφαση για τους ίδιους την αντικαθιστά το δικαστήριο (Triseliotis & Kousidou, 1989: 15-16). Όσον αφορά στα ιδρύματα που υπάρχουν στην χώρα μας, στην Ελλάδα λειτουργούν 27 Κέντρα Παιδικής Μέριμνας (πρώην κρατικά ορφανοτροφεία) 6 παιδόπολεις του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας και 53 ορφανοτροφεία εκκλησιαστικής και ιδιωτικής πρωτοβουλίας , πολλά από τα οποία

επιχορηγούνται από το κράτος. Σε όλα αυτά τα ιδρύματα περιθάλπονται περίπου 3000 παιδιά ηλικίας 5 έως 16 ετών

Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά στην υιοθεσία τέκνου αφορούν α) στην δικαιοπρακτική ικανότητα του υιοθετών – όταν για παράδειγμα υπάρχει στερητική δικαστική συμπαράσταση, τότε αποκλείεται η υιοθεσία και β) το ζήτημα της ηλικίας. Σύμφωνα με το άρθρο 1543 ΑΚ, «ο υιοθετών ανήλικο τέκνο, οφείλει να έχει συμπληρωμένο το 30ό έτος της ηλικίας του, κατά το χρόνο στον οποίο αιτείται την υιοθεσία» (Παπαχρίστου, 2005: 222). Επίσης, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60ό έτος της ηλικία του, ενώ υπάρχει τόσο ελάχιστη όσο και μέγιστη διαφορά ηλικίας ανάμεσα σε αυτόν που υιοθετεί και στο ανήλικο που υιοθετείται. Η ελάχιστη ορίζεται στα 18 έτη και η μέγιστη στα 50 έτη (Παπαχρίστου, 2005).

Κεφάλαιο 1º:Γονική σχέση και Υιοθεσία

1.1.Η έννοια της γονικής σχέσης

Η οικογένεια, ως θεσμός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής ζωής σε οποιαδήποτε μορφή της, είτε αυτή της μητριαρχικής ή πατριαρχικής που συναντούσαμε παλαιότερα, είτε με αυτή της σύγχρονης πυρηνικής. Η σχέση γονιών - παιδιών χαρακτηρίζεται από διαχρονικότητα. Οι γονείς επιτελούν τον πρώτο και βασικότερο ρόλο κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού, όπου διαμορφώνει στοιχεία όπως ο χαρακτήρας και η προσωπικότητα του (Μαντοπούλου, 2016).

Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί πως η δομή της οικογένειας δεν καθορίζει και την ευτυχία της. Είναι η δυναμική που αναπτύσσουν τα μέλη της οικογένειας μεταξύ τους, ανεξαρτήτως βιολογικών ή άλλων συσχετισμών , που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της ευτυχίας τους (Μαντοπούλου, 2016).

Προκειμένου να ορίσουμε την «γονική σχέση» θα πρέπει να αναφερθούμε στην διαδικασία που θα δημιουργήσει τον όρο. Οποιαδήποτε μορφή συμβίωσης (έγγαμη ή ελεύθερη ένωση) μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση τέκνων. Τα τέκνα, ένα ή και περισσότερα δύναται να αποκτηθούν με συγκεκριμένους τρόπους: είτε ως αποτέλεσμα σεξουαλικής σχέσης μεταξύ ετερόφυλων προσώπων, είτε με ιατρική υποβοήθηση, είτε μέσω της νομικής όδου με πράξη υιοθεσίας. Με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους και αν αποκτηθεί το τέκνο, δημιουργείται η γονική σχέση (Παπαχρίστου, 2005).

1.2 Η Γονική μέριμνα

Με τον όρο γονική μέριμνα αναφερόμαστε στην επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου καθώς και τη νομική του εκπροσώπηση σε κάθε δίκη και δικαιοπραξία. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει επίσης την διαχείριση της περιουσίας του. Μέσα στο πλαίσιο της γονικής μέριμνας περιλαμβάνονται επίσης: η ονοματοδοσία του ανήλικου τέκνου, η θρησκευτική διαπαιδαγώγιση, η νομολογία καθώς και ο,τι αφορά σε αποφάσεις που αφορούν πράξεις ιατρικού περιεχομένου (Παπαχρίστου, 2005).

Στα πλαίσια της γονικής μέριμνας είναι, μεταξύ άλλων και η προστασία των προσωπικών συμφερόντων των ανήλικων τέκνων. Σε μια τυπική οικογένεια, η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς, οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου ο κάτοχος του δικαιώματος γονικής επιμελείας δεν

είναι και το πρόσωπο που την ασκεί. Αυτό είναι κάτι που διαφοροποιείται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως όταν ο ένας από τους δύο γονείς δεν είναι σε θέση να ασκήσει γονική μέριμνα για πραγματικούς ή νομικούς λόγους. Επίσης, όταν η άσκηση γονικής μέριμνας αφαιρείται από τον έναν γονέα ή ανατίθεται στον έναν από τους δύο γονείς μετά τη λύση του γάμου. Εδώ πρέπει να επισημανθεί πως το γεγονός πως ένας γονέας χάνει το δικαίωμα να σκεί την επιμέλεια του τέκνου, δεν παύει να φέρει όλα τα δικαιώματα του ρόλου του: να επικοινωνεί με το παιδί καθώς και να ενημερώνεται για τα θέματα που αφορούν σε αυτό (Παπαχρίστου, 2005).

Σε περιπτώσεις όπου η γονική μέριμνα πάψει να ισχυεί και για τους δύο γονείς, τότε το ανήλικο τέκνο τίθεται αυτόματα υπό την μέριμνα επιτρόπου. Αυτό προϋποθέτει η παύση να οφείλεται σε θάνατο, αδυναμία άσκησης της μέριμνας και από του δύο γονείς εξαιτίας αφάνειας ή έκπτωσης κλπ. Σε περίπτωση δικαστικής απόφασης πάυσης της γονικής μέριμνας, τότε εκείνοι παραμένουν φορείς του δικαιώματος χωρία όμως να μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα αυτό. Υπό αυτή τη συνθήκη, η επιμέλεια του ανήλικου τέκνου ανατίθεται ολοκληρωτικά ή εν μέρει στον επίτροπο (Παπαχρίστου, 2005).

1.3 Η έννοια και τα είδη της υιοθεσίας

Η υιοθεσία αποτελεί την εναλλακτική μορφή οικογένειας που έχει κατοχυρωθεί νομικά, με πρωτεύοντα στόχο την εξασφάλιση του συμφέροντος του παιδιού που δεν μπορεί να ζήσει με τη φυσική του οικογένεια (Triseliotis, 2000). Οι λόγοι που το παιδί δεν μπορεί να μείνει με την βιολογική του οικογένεια μπορεί να οφείλονται είτε σε θάνατο των γονέων, είτε να είναι οικονομικοί, όπως αδυναμία των βιολογικών γονέων να υποστηρίξουν το παιδί (Κατριβέση κ.α., 2016).

Η υιοθεσία αποτελεί, όπως ήδη αναφέρθηκε μια νομικά κατοχυρωμένη ενέργεια, η οποία εξασφαλίζει την γονεϊκή σχέση. Ο στόχος της είναι να κατοχυρώσει και να προστατεύσει τα δικαιώματα του παιδιού και βασική προϋπόθεση για να επιτευχθεί είναι η παραχώρηση των δικαιωμάτων από τους βιολογικούς γονείς προς τους θετούς (Κατριβέση κ.α., 2016). Μέσω της υιοθεσίας, το παιδί θεωρείται να μην γνήσιο τέκνο της θετής οικογένειας του, όχι όμως και των συγγενών αυτή. Παράλληλα διατηρεί τους συγγενικούς δεσμούς με την βιολογική του οικογένεια (Λαχανά κ.α., 2009).

Σαν θεσμός έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα, όπου ονομαζόταν «εκποίηση». Το τέκνο που υιοθετούνταν ονομαζόταν «ποιητός γιός» ενώ ο θετός γονέας

ονομαζόταν «ποητός» ή «θέσει πατήρ». Εκείνος που ήθελε να υιοθετήσει έπρεπε οπωσδήποτε να έχει συμπληρώσει τα 18 έτη, να είναι Αθηναίος πολίτης, με δικαιοπρακτική ικανότητα και να μην έχει αποκτήσει βιολογικά τέκνα. Ακόμη, το τέκνο προς υιοθεσία έπρεπε να είναι γεννημένο στην Αθήνα, να έχει κατοχυρωμένα διακαιώματα και να έχει αδερφό. Σε κάθε περίπτωση το τέκνο που υιοθετούνταν έπρεπε να είναι αγόρι και η προϋπόθεση του να έχει αδερφό υπήρχε, προκειμένου να μένει πάντα ένα αγόρι σε κάθε οικογένεια (Σπυριδάκης, 2006).

Στη χώρα μας, δικαίωμα στην υιοθεσία έχουν οι έγγαμοι πολίτες, οι άγαμοι καθώς και άτομα που έχουν ήδη τέκνα. Το ίδιο ισχύει και για τους διαζευγμένους απλά σε αυτή τη περίπτωση η διαδικασία περιπλέκεται περισσότερο εξαιτίας του διαζυγίου. Ο χρόνος που απαιτείται νομικά για να ολοκληρωθεί η διαδικασία της υιοθεσίας είναι πέντε έτη. Λόγοι για τους οποίους αυτό το χρονικό όριο μπορεί να συρρικνωθεί είναι όταν πρόκειται για υιοθεσία παιδιού μεγαλύτερης ηλικίας και παιδιών με αναπηρίες ή χρόνια προβλήματα υγείας (Κατριβέση κ.α., 2016).

Η υιοθεσία διακρίνεται σε τρία είδη (Θεοδωροπούλου κ.α, 2021) :

- 1) Την Κρατική υιοθεσία, όπου μια οικογένεια ή ένα μεμονωμένο άτομο υιοθετεί ένα παιδί από Πλαίσιο Παιδικής Προστασίας, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) ή Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ).
- 2) Την διακρατική υιοθεσία, όπου μια οικογένεια ή ένα μεμονωμένο άτομο υιοθετεί ένα παιδί με διαφορετική ιθαγένεια από τη δική του, από μια χώρα του εξωτερικού. Αυτή η διαδικασία υιοθεσίας πραγματοποιείται με Διακρατική Σύμβαση, μέσω της διαμεσολάβησης της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας.
- 3) Την ιδιωτική υιοθεσία σύμφωνα με την οποία ένα άτομο ή μια οικογένεια υιοθετεί το τέκνο κάποιου οικείου ή συγγενικού προσώπου ή ενός αγνώστου προσώπου.

1.3.1. Διακρατική Υιοθεσία

Η Διακρατική Υιοθεσία ορίζεται ως «η υιοθεσία ενός παιδιού από μια χώρα διαφορετική από τη χώρα κατοικίας των υποψηφίων θετών γονέων», εφαρμόζεται σε μεγάλο βαθμό στη χώρα μας. Οι βασικότεροι λόγοι που θα οδηγήσουν τους υποψήφιους θετούς γονείς να επιλέξουν την Διακρατική Υιοθεσία, έναντι της κρατικής είναι αφενός η υπογεννητικότητα καθώς και αφετέρου ο περιορισμός στον αριθμό των παιδιών που τίθενται προς υιοθεσία στα κρατικά ιδρύματα. Το γεγονός

πως η Διακρατική Υιοθεσία προτιμάται τόσο συχνά στην Ελλάδα, αποδίδεται στην κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης της Χάγης το 2009 και στην απλοποίηση των διεργασιών που απαιτούνται. (Μεγαρίτη κ.α., 2020).

Συνολικά 63 κράτη συμφώνησαν και υπέγραψαν τη Σύμβαση της Χάγης για τις Διακρατικές Υιοθεσίες στις 29/5/1993. Το περιεχόμενο της Σύμβασης περιλαμβάνει ένα πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη είναι σε θέση να ορίζουν τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν για την Διακρατική Υιοθεσία. με αυτό τρόπο, τονίζονται τα βασικά σημεία της διαδικασίας της Διακρατικής υιοθεσίας, ώστε τα συμβαλλόμενα κράτη να είναι σε θέση να καθορίσουν τις λεπτομέρειες. Σε αυτό το σημείο πρέπει να γίνει ξεκάθαρο πως για κάθε κράτος βασική προτεραιότητα αποτελεί η πατραμονή του παιδιού στην χώρα καταγωγής του. Όταν, αυτό δεν καθίσταται εφικτό και είναι αδύνατο να βρεθεί το κατάλληλο οικογενειακό πλαίσιο για το παιδί στην χώρα από όπου κατάγεται, τότε γίνεται χρήση του δικαιώματος της Διακρατικής Υιοθεσίας (Μεγαρίτη κ.α., 2020).

Οι Διακρατικές Υιοθεσίες, αποσκοπούν, πρωτίστως στην διαφύλαξη των συμφερόντων των παιδιών καθώς και στον σεβασμό των διακιωμάτων του. Πέραν αυτών, πρέπει να επισημανθεί εδώ, πως σύμφωνα με τον Ν.3765/2009 παρεμποδίζουν και την παράνομη διακίνηση παιδιών, την αρπαγή ή την πώλησή τους. (Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία., 2009).

Η Διακρατική υιοθεσία υφίσταται και προτιμάται τόσο μεταξύ χωρών της Ε.Ε. όσο και μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ με τρίτες χώρες. Χώρες που συμμετέχουν στη Σύμβαση της Χάγης για τις Διακρατικές Υιοθεσίες και αποτελούν χώρες καταγωγής υιοθετημένων παιδιών είναι μεταξύ άλλων η Κροατία, η Βουλγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, και η Σλοβακία. Η Πορτογαλία αποτελεί τόσο κράτος υποδοχής όσο και κράτος καταγωγής υιοθετημένων παιδιών. Οι υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. χαρακτηρίζονται ως «χώρες υποδοχής υιοθετημένων» (Μεγαρίτη κ.α., 2020).

1.3.2. Ιδιωτική υιοθεσία

Η σύμβαση της Χάγης, μεταξύ άλλων απαγορεύει ρητά τις Ιδιωτικές Υιοθεσίες (Κρατικές και Διακρατικές) στην Ελλάδα. Αυτό, φυσικά, δεν απέτρεψε την πραγματοποίησή τους. (Φαρμακοπούλου, 2020) αυτό που χαρακτηρίζει την ιδιωτική

υιοθεσία είναι πως οι βιολογικοί γονείς επιλέγουν την θετή οικογένεια που θα δοθεί το παιδί.

Σύμφωνα με την μεταρρύθμιση του δικαίου της υιοθεσίας, το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας απαγορεύει την ιδιωτική συμφωνία που συνάπτεται από τους βιολογικούς γονείς και τους υποψήφιους θετών γονείς για την υιοθεσία ανηλίκων μέχρι 10 ετών. Αυτή η αρμοδιότητα ανήκει μόνο στις εξουσιοδοτημένες Κοινωνικές Υπηρεσίες ή Ιδρύματα. Τέλος, σε περίπτωση που η βιολογική οικογένεια επιθυμεί να υιοθετηθεί το τέκνο της από συγκεκριμένη οικογένεια, τότε πρέπει να απευθυνθεί στην αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία προκειμένου να διεξαχθεί η απαραίτητη κοινωνική έρευνα. Ακολούθως, εφόσον η θετή οικογένεια πληροί τις προϋποθέσεις και η υιοθεσία αυτή κριθεί συμφέρουσα ως προς το ίδιο το τέκνο, τότε η αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία θα προχωρήσει τις διαδικασίες της υιοθεσίας και θα γνωμοδοτήσει υπέρ της οικογένειας στο δικαστήριο (Φαρμακοπούλου, 2020).

1.4 Υιοθεσία ενηλίκων

Μια από τις πιο σημαντικές καινοτομίες του νέου δικαίου, χαρακτηρίζεται και όχι άδικα, η υιοθεσία ενηλίκων. Πριν το ν. 2447/1996, η υιοθεσία ενήλικου προσώπου ρυθμιζόταν στον Αστικό Κώδικα χωρίς περαιτέρω περιορισμούς πέραν των από τις προβλεπόμενων ουσιαστικών προϋποθέσεων. Η υιοθεσία ενηλίκων αποτελεί ουσιαστικά την εξαίρεση στον κανόνα που θέλει την υιοθεσία να αφορά μόνο ανήλικα πρόσωπα. Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 1 του δέκατου τρίτου κεφαλαίου του ΑΚ (1542), αναφέρεται ότι «Η υιοθεσία επιτρέπεται, με την εξαίρεση της περίπτωσης του άρθρ. 1579, μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος», ενώ το άρθρ. 1579 διευκρινίζει ότι «Η υιοθεσία ενήλικου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί». Σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει δέσμευση όσον αφορά την ηλικία του υιοθετούμενου τέκνου. Επίσης, αξιοσημείωτο είναι πως για να προχωρήσει η διαδικασία της υιοθεσίας δεν υπάρχει περιορισμός ως προς το αν το πρόσωπο που υιοθετείται είναι φυσικό ή θετό παιδί του συζύγου του θετού γονέα (Λαχανά κ.α., 2009).

Οι επικρατούσες θεωρίες ως προς τους λόγους για τους οποίους η υιοθεσία ενηλίκων έχει υποστεί τόσους περιορισμούς, θέλουν την διαδικασία αυτή να εξυπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς (ασφαλιστικούς, στρατολογικούς κ.α) αλλά και να παρέχει νομική κάλυψη σε καταστάσεις που δεν σχετίζονται με την υιοθεσία

(π.χ.ετεροφυλόφυλες σχέσεις κλπ.) (Λαχανά κ.α., 2009). Επίσης, η επιχειρηματολογία που αφορά στον περιορισμό της υιοθεσίας ενηλίκων επικεντρώνεται στο ότι δεν εξυπηρετεί κάποιος κοινωνικός σκοπό νομικής προστασίας, ο οποίος να μην δύναται να επιτευχθεί με άλλα προβλεπόμενα μέσα. Σε ο,τι αφορά τα κληρονομικά, η ρύθμιση γίνεται μέσω των διαθηκών ενώ η μεταβίβαση του επωνύμου ενός ατόμου σε ένα άλλο πραγματοποιείται με τις προβλεπόμενες διοικητικές διατάξεις. Από τα παραπάνω προκύπτει πως η υιοθεσία ενηλίκων ως πράξη δεν προσφέρει στο τέκνο ένα κατάλληλο προστατευτικό περιβάλλον, όχι τουλάχιστον με την έννοια της προστασίας που χρήζει ένα ανήλικό τέκνο. (Φουντεδάκη, 2010). Τέλος, αν γίνει αποδεκτό πως η απόκτηση τέκνου εμπεριέχεται στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, τότε η πράξη της υιοθεσίας ενηλίκων δεν αποσκοπεί κάπου, μιας και το τέκνο έχει ήδη ενηλικιωθεί. Συμπερασματικά, λοιπόν και σε κάθε περίπτωση, η υιοθεσία ενηλίκων δεν παρουσιάζει καμία χρησιμότητα ώστε να μπορεί να δικαιολογηθεί η ύπαρξή της (Λαχανά κ.α., 2009).

1.5 Θεσμικό Πλαίσιο για την υιοθεσία

Η υιοθεσία επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος, δηλαδή δεν έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του και σε κάθε περίπτωση, πάντα πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του υιοθετούμενου. Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα (2021):

1. Εκείνος που θα προχωρήσει στην πράξη υιοθεσίας ανηλικού πρέπει να είναι ικανός για δικαιοπραξία καθώς και να έχει συμπληρώσει το τριακοστό έτος ηλικίας του αλλά παράλληλα να μην έχει υπερβεί το εξηκοστό έτος. Επίσης, Αυτός που υιοθετεί ανήλικό πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοκτώ, αλλά όχι και περισσότερο από πενήντα χρόνια. Ο συγκεκριμένος ηλικιακός περιορισμός δεν ισχύει για τους συζύγους που επιθυμούν να προβούν σε υιοθεσία τέκνου που υιοθετείται ή που έχει ήδη υιοθετηθεί από τον/την σύζυγό του. Σε ανάλογες περιπτώσεις υιοθεσίας τέκνου του συζύγου, καθώς και σε περιπτώσεις που συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την υιοθεσία ακόμη και όταν υπάρχει

διαφορά ηλικίας μικρότερη από δεκαοχτώ έτη αλλά όχι μικρότερη από δεκαπέντε.

2. Το τέκνο δεν επιτρέπεται να υιοθετηθεί ταυτόχρονα από περισσότερα άτομα, εκτός και αν πρόκειται για συζύγους. Επίσης δεν επιτρέπεται η υιοθεσία προσώπου, που έχει ήδη υιοθετηθεί από κάποιον άλλο, όσο διαρκεί η υιοθεσία, εκτός αν πρόκειται συζύγους, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, και πρόκειται για διαδοχική υιοθεσία του ίδιου προσώπου και από το σύζυγο αυτού που υιοθέτησε πρώτος. Το ίδιο πρόσωπο επιτρέπεται να υιοθετήσει ένα ή και περισσότερα τέκνα με την ίδια πράξη ή διαδοχικά.
3. Η υιοθεσία τελείται με απόφαση δικαστηρίου, έπειτα από αίτηση του υποψηφίου θετού γονέα. Αυτός που υιοθετεί πρέπει να συνενάισει αυτοπροσώπως ενώπιον του δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 1 Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ Α' 278).
4. Για να πραγματοποιηθεί υιοθεσία ανήλικου χρειάζεται να συναινέσουν ενώπιον του δικαστηρίου είτε και οι δύο γονείς του είτε ο ένας από τους δύο. Στην τελευταία περίπτωση αυτό θα συμβεί για δύο λόγους: αν ο άλλος έχει εκπέσει από τη γονική μέριμνα σύμφωνα με το άρθρο 1537 ή δεν είναι σε θέση να συναινέσει γιατί έχει τεθεί σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει και τη στέρηση της ικανότητας να συναινεί για την υιοθεσία του παιδιού του. Αν ο ανήλικος δεν έχει γονείς, συναινεί ενώπιον του δικαστηρίου ο επίτροπος, αφού του έχει δοθεί η άδεια από το εποπτικό συμβούλιο. Η συναίνεση αυτή αφορά σε περιπτώσεις όπου ο ανήλικος έχει τεθεί υπό την προστασία της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, και όταν ο συναινών δεν γνωρίζει το πρόσωπο του υποψηφίου θετού γονέα.
5. Προκειμένου να συναινέσουν οι γονείς για την πραγματοποίηση της υιοθεσίας, πρέπει να έχουν παρέλθει τρεις μήνες από τη γέννηση του τέκνου. Το δικαστήριο θα αναπληρώσει την συναίνεση των γονέων για υιοθεσία σε περιπτώσεις όπου: α) οι γονείς είναι άγνωστοι ή το τέκνο είναι έκθετο, β) και οι δύο γονείς έχουν εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή τελούν υπό το καθεστώς στερητικής δικαστικής συμπαράστασης, η οποία τους στερεί την ικανότητα να συναινούν για την υιοθεσία του

παιδιού τους, γ) η διαμονή των γονέων είναι άγνωστη δ) το τέκνο βρίσκεται υπό την προστασία αναγνωρισμένης κοινωνικής οργάνωσης, και έχει αφαιρεθεί η άσκηση επιμέλειας από τους γονείς, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1532 και 1533, ενώ παράλληλα υπάρχει καταχρηστική άρνηση συναίνεσης, ε) οι γονείς έχουν παραδώσει το τέκνο σε οικογένεια με σκοπό την υιοθεσία και το τέκνο είναι ενταγμένο σε αυτήν για διάστημα ενός τουλάχιστον έτους, και οι γονείς εκ των υστέρων αρνούνται καταχρηστικά να συναινέσουν στην υιοθεσία του. Ομοίως, το δικαστήριο αναπληρώνει και την συναίνεση του επιτρόπου για την υιοθεσία του ανήλικου, εφόσον ο ανήλικος βρίσκεται υπό την προστασία αναγνωρισμένης κοινωνικής οργάνωσης/δομής και ο επίτροπος αρνείται καταχρηστικά να συναινέσει.

6. Συναίνεση πρέπει να υπάρχει και από τον ίδιο τον ανήλικο που υιοθετείται, εφόσον εκείνος έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του. Ο ανήλικος που υιοθετείται εξαιρείται από αυτή την διαδικασία στις περιπτώσεις όπου βρίσκεται σε κατάσταση ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής και κατά συνέπεια περιορίζεται η ικανότητά του για ελεύθερη βούληση. Σε κάθε περίπτωση, η άποψη του ανήλικου προς υιοθεσία θα πρέπει να ακούγεται από το δικαστήριο, σύμφωνα πάντα και με την ωριμότητα που τον διακρίνει. Επίσης, σε περιπτώσεις όπου εκείνος που επιθυμεί να προχωρήσει σε υιοθεσία έχει ήδη ανήλικα τέκνα, τότε το δικαστήριο, ανάλογα πάντα με την ωριμότητά τους, πρέπει να ακούσει και την δική τους άποψη.
7. Απαραίτητη για την τέλεση της υιοθεσίας είναι η διεξαγωγή επισταμένης κοινωνικής έρευνας, η οποία πραγματοποιείται από την κοινωνική υπηρεσία ή άλλη υπηρεσία ή κοινωνική οργάνωση, αναγνωρισμένη ότι ειδικεύεται στις υιοθεσίες. Η κοινωνική έρευνα κατατίθεται εμπρόθεσμα στο δικαστήριο, ενώ παράλληλα κατατίθεται και η ανάλογη κοινωνική έκθεση, όπου εξετάζεται, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν προκύψει, κατά πόσο η συγκεκριμένη υιοθεσία είναι προς το συμφέρον του υιοθετούμενου (Αστικός Κώδικας, 2021).

1.6. Οι τροποποιήσεις που προκύπτουν στο θεσμικό πλαίσιο με τον νόμο Ν4358/2018

Ο νόμος 4538/2018 ουσιαστικά εισάγει νέες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην διεκπαιρέωση των διαδικασιών της υιοθεσίας στον ταχύτερο δυνατό χρόνο. Πιο συγκεκριμένα αποσκοπεί στο να μειωθεί ο χρόνος της διαχείρισης των αιτήσεων των υποψηφίων θετών γονέων, τις οποίες διαχειρίζονται τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας των Περιφερειών. Επίσης στοχεύει στην απογραφή και χαρτογράφηση των παιδιών που φιλοξενούνται στα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα. Για τους παραπάνω λόγους θεσπίστηκε γνωμοδοτικού συμβουλευτικό όργανο με την ονομασία «Εθνικό Συμβούλιο Αναδοχής – Υιοθεσίας» (Ε.Σ.Α.Υ.), ενώ βλέπουμε για πρώτη φορά και την δημιουργία του Εθνικού Μητρώου Ανηλίκων, όπου υποχρεωτικά πλέον καταγράφονται όλα τα παιδιά τα οποία διαβιούν σε Πλαίσια Παιδικής Προστασίας (Θεοδωροπούλου κ.α, 2021). Παράλληλα, εισάγεται και το Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Θετών Γονέων, όπου καταγράφονται τα βασικά στοιχεία των υποψηφίων θετών γονέων. Τέλος, ορίζεται η ανάθεση της διεξαγωγής απαραίτητης κοινωνικής έρευνας από αρμόδιους Κοινωνικούς Λειτουργούς, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ) (Περάκη, 2018).

Πιο συγκεκριμένα:

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου 4538/2018, το Ε.Κ.Κ.Α τηρεί Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Ανάδοχων Γονέων, ενώ ο αρμόδιος φορέας εποπτείας της αναδοχής τηρεί το Ειδικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων. Ο αρμόδιος φορέας εποπτείας της αναδοχής, έπειτα από την σχετική αίτηση των ενδιαφερόμενων και τον απαραίτητο έλεγχο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις καταλληλότητας, εκδίδει βεβαίωση έγκρισης. Η κοινωνική υπηρεσία του αρμόδιου φορέα εποπτείας της αναδοχής είναι υπεύθυνη να προσκομίσει βεβαίωση ολοκλήρωσης θετικής έκβασης της κοινωνικής έρευνας προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες. Σε περίπτωση που η βεβαίωση έκβασης είναι αρνητική, ο αιτών δικαιούται να υποβάλλει νέα αίτηση, με την προϋπόθεση να έχει παρέλθει διετία από την προηγούμενη (Θεοδωροπούλου κ.α., 2021).

Όπως ορίζεται στο Άρθρο 7, κάθε ανάδοχος γονέας οφείλει να ενημερώνει για οποιαδήποτε μεταβολή των στοιχείων εκείνων που σχετίζονται με την αναδοχή ανήλικων, όπως αυτά ορίζονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ο αρμόδιος φορέας εποπτείας οφείλει με τη σειρά του, κάθε έξι μήνες, να αποστέλλει οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στα στοιχεία (Περάκη, 2018).

1.7. Πιστοποιημένοι φορείς που εφαρμόζουν την υιοθεσία

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22, οι αρμόδιες υπηρεσίες που επιφορτίζονται με την διεξαγωγή όλων των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλογή των υποψήφιων θετών γονέων και της εποπτείας τους σε υιοθεσίες ανηλίκων που τελούνται στο εσωτερικό της χώρας, καθώς και για την πραγματοποίηση των υιοθεσιών ανηλίκων που έχουν υπό την προστασία τους, είναι:

οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Μέριμνας ή κατά περίπτωση, τα Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειών/ Περιφερειακών Ενοτήτων, οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών και τα Δημοτικά Βρεφοκομεία.

Κεφάλαιο 2ο :Υιοθεσία και κοινωνική εργασία

2.1. Συλλεχθέντα στοιχεία για την υιοθεσία

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, στη χώρα μας φαίνεται πως το πρώτο ορφανοτροφείο ιδρύθηκε στην Αίγινα, επί Καποδίστρια το 1830. Όπως προκύπτει, μετά το πέρας της Επανάστασης δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ανέγερση ευαγή ιδρυμάτων. Το 1859 ιδρύθηκε το Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών, το οποίο είχε ως σκοπό τη φιλοξενία και την περίθαλψη των έκθετων βρεφών, την φροντίδα των οποίων αναλάμβαναν οι τροφοί.

Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι περιπτώσεις εγκατάλειψης παιδιών αυξήθηκαν, με τα στοιχεία να κάνουν λόγο για 1 στα 7 παιδιά να βρίσκονται εγκαταλελειμμένα στην είσοδο των βρεφοδόχων των ιδρυμάτων. Τότε ήταν που κατέστη πια απαραίτητο να θεσμοθετηθεί νομικά η υπεράσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού (Διακήρυξη της Γενεύης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Γενική Συνέλευση ΟΗΕ, 1959). (Κουλούρης, 2019).

Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, μέχρι και το 2019 ο αριθμός των Κρατικών και Διακρατικών υιοθεσιών κυμαινόταν συνολικά στις 50 ανά έτος. Για την δεκαετία 2009-2019, ο επίσημος καταγεγραμμένος αριθμός υιοθεσιών κυμαίνεται μεταξύ 200+ - 400+. Εδώ, αξίζει να σημειωθεί πως από το 2015 κι έπειτα παρατηρείται μια πτωτική τάση στον αριθμό των υιοθεσιών. Χαρακτηριστικός ο αριθμός 426 υιοθεσιών που καταγράφηκε για το 2009, ενώ το 2019 ο επίσημος αριθμός των υιοθεσιών αγγίζει τις 283. Διαπιστώνεται, επομένως μια μείωση της τάξεως του 50% μέσα σε μόλις 10 έτη (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2020).

Όσον αφορά στις Ιδιωτικές υιοθεσίες, οι οποίες όπως έχει ήδη αναφερθεί απαγορεύονται και επίσημα στη χώρα μας από το 2009, φαίνεται πως ο αριθμός τους ανέρχεται στις 500 σε ετήσια βάση σύμφωνα με ανεπίσημα στοιχεία (Φαρμακοπούλου, 2020).

2.2. Η συμβολή των κοινωνικών λειτουργών στην υιοθεσία

Ο πρώτος επίσημος ορισμός για την Κοινωνική Εργασία δόθηκε τον ΟΗΕ το 1950. Επρόκειτο για έναν ορισμό πιο ευρύ, με επίκεντρο τις ενέργειες που περιλάμβανε η Κοινωνική Εργασία ως επιστήμη. Συνοπτικά, ο ορισμός της Κοινωνικής Εργασίας αναφερόταν (Καλλινικάκη, 1998):

Στις ενέργειες εκείνες που είχαν στόχο να παρέχουν βοήθεια σε άτομα, οικογένειες και ομάδες με στόχο να επιτευχθεί κοινωνική ευημερία. Οι ενέργειες αυτές δεν συντελούνται για προσωπικό όφελος από ιδιώτες αλλά από κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις και στοχεύουν στο κοινωνικό όφελος κοινωνικών ομάδων που αποδεδειγμένα κρίνονται ως ευάλωτες.

Κατά τη Διεθνή Ομοσπονδία Κοινωνικών Λειτουργών, το 1985, η κοινωνική εργασία είναι «η εφαρμοσμένη κοινωνική επιστήμη, η οποία προήλθε από την κοινωνική πρόνοια με απώτερο στόχο να διασφαλίσει τις βιοτικές ανάγκες των αδυνάτων και να αμβλύνει τα προβλήματά τους» (Καλλινικάκη, 1998).

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (ΣΚΛΕ), η Κοινωνική Εργασία αποτελεί ένα εφαρμοσμένο επάγγελμα αλλά παράλληλα και ένα ακαδημαϊκό πεδίο που έχει ως στόχο την κοινωνική αλλαγή και ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή καθώς και την ενδυνάμωση και απελευθέρωση των ανθρώπων. Οι βασικές της αρχές περιλαμβάνουν την κοινωνική δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό στην διαφορετικότητα. Πρόκειται για την επιστήμη που θεμελιώνεται επάνω στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και επικεντρώνεται στην διασύνδεση των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων με υπηρεσίες, με στόχο την ενίσχυση της ευημερίας (Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, 2022).

Από τις αξίες της Κοινωνικής Εργασίας προκύπτουν, όπως είναι λογικό, και οι αρχές του επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού. Οι αρχές αυτές είναι που καθορίζουν και την στάση του επαγγελματία Κοινωνικού Λειτουργού σχετικά με τους εξυπηρετούμενους καθώς και τις παρεμβάσεις που θα ακολουθήσει κατά περίπτωση. Ο Κοινωνικός Λειτουργός εναλλάσει πολλούς διαφορετικούς ρόλους κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων του, μπορεί να έχει ρόλο διαμεσολαβητή, υποστηρικτή, συμβούλου, εκπροσώπου, εμπνευστή, κλινικού-θεραπευτή, αξιολογητή κλπ. (Κατριβέση κ.α., 2016).

Όσον αφορά την διαδικασία της υιοθεσίας, θα λέγαμε πως ο υιοθετούμενο τέκνο αποτελεί τον άξονα γύρω από τον οποίο κινείται όλη η διαδικασία. Ωστόσο, ένας εξίσου σημαντικός ρόλος είναι και αυτός του Κοινωνικού Λειτουργού. Πρόκειται ουσιαστικά για εκείνον που αναλαμβάνει την προετοιμασία και την εκπαίδευση των υποψηφίων θετών γονέων για τον νέο τους ρόλο. Είναι ο επαγγελματίας εκείνος που θα προετοιμάσει την οικογένεια για να μπορέσει να

ανταπεξέλθει στα νέα δεδομένα που θα προκύψουν με την υιοθεσία (Κατριβέση κ.α., 2016).

Η επαφή του Κοινωνικού λειτουργού με τους γονείς καθόλη της διάρκειας της διαδικασίας της υιοθεσίας είναι συνεχής. Αρχικά, οι υποψήφιοι θετοί γονείς θα προσφύγουν στο Γραφείο Κοινωνικής Μέριμνας με το αίτημα της υιοθεσίας. Ο Κοινωνικός Λειτουργός που θα έχει οριστεί ως υπεύθυνος επιφορτίζεται για όλο αυτό το διάστημα να καθοδηγεί τους υποψήφιους θετούς γονείς προκειμένου να προσκομίσουν τα απαραίτητα έγγραφα και δικαιολογητικά. Επίσης ορίζεται ως υπεύθυνος που θα πραγματοποιήσει την κοινωνική έρευνα και είναι ο αρμόδιος να ενημερώνει για κάθε πληροφορία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της υιοθεσίας (Κατριβέση κ.α., 2016).

Επιπλέον ο Κοινωνικός Λειτουργός αναλαμβάνει ένα μεγάλο κομμάτι της προετοιμασίας του παιδιού που υιοθετείται. Η ανάγκη να υιοθετηθεί ένα παιδί προκύπτει συνήθως ως αποτέλεσμα εγκατάλειψης, απόρριψης ή διάλυσης οικογένειας. Συνήθως η βιολογική οικογένεια αντιμετωπίζει πολλαπλά προβλήματα (διαζύγιο, σοβαρή ασθένεια, μια ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη σε νεαρή ηλικία, φυλάκιση κλπ). Οι παράγοντες αυτοί είθισται να οδηγούν σε συνθήκες εντέλως ακατάλληλες για να μεγαλώσει ένα παιδί, με αποτέλεσμα να δίνεται για υιοθεσία (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Για όσο διάστημα τα παιδιά παραμένουν στις συνθήκες που αναφέρθηκαν παραπάνω και μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της υιοθεσίας, η οποία τελικά θα τους προσφέρει τις κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης, θα βιώσουν μια γκάμα συναισθημάτων, όπως ανασφάλεια, απόρριψη, ότι δεν αξίζουν ή ότι έχουν την ευθύνη για την κατάσταση που επικρατεί (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019). Επιπλέον, τα παιδιά που πρόκειται να υιοθετηθούν πολύ συχνά βιώνουν την αλλαγή της απομάκρυνσης με έντονο τροπο. Συνηθίζεται τα μεγαλύτερα σε ηλικία να βιώνουν αισθήματα άγχους και στρες, να βρίσκονται σε σύγχυση. Τα μικρότερης ηλικίας παιδιά τείνουν να εξωτερικεύουν τα ανάλογα συναισθήματα μέσω των πράξεών τους (Λαχανά, 2009).

Ο ρόλος του κοινωνικού Λειτουργού είναι πολύ σημαντικός εδώ, καθώς είναι εκείνος που θα πρέπει να εξηγήσει στο παιδί τους λόγους εκείνους για τους οποίους αλλάζει περιβάλλον. Ανάλογα και με τις εκάστοτε συνθήκες, τα παιδιά αυτά βιώνουν μια αβεβαιότητα. Ιδιαίτερα τα παιδιά που ζουν σε ανάδοχες οικογένειες καθώς δεν

ζουν με την βιολογική τους οικογένεια αλλά και η οικογένεια στην οποία ζουν είναι προσωρινή (Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας, 2000).

Ο Κοινωνικός λειτουργός, επομένως, είναι εκείνος που θα διαχειριστεί τις εναλλαγές των συναισθημάτων του παιδιού (άγχος, θλίψη, ενοχή, φόβος, σύγχυση). Μεσα από την γνωριμία με το κάθε παιδί, θα μπορέσει να αξιολογήσει τον χαρακτήρα του και να γνωρίσει πτυχές της προσωπικότητάς του. Είναι πολύ σημαντικό να δημιουργηθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης ανάμεσα στον επαγγελματία και το παιδί, προκειμένου να επιτευχθεί ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία (Κουσίδου, 2000).

Ο Κοινωνικός Λειτουργός προκειμένου να βοηθήσει ουσιαστικά τα παιδιά θα πρέπει να συνεκτιμήσει συγκεκριμένους παράγοντες που επιβαρύνουν την συναισθηματική ανάπτυξη τους, όπως πχ. τα παιδιά που βρίσκονται σε ίδρυμα βιώνουν πολύ έντονα αισθήματα απόρριψης, ματαίωσης και είναι πληγωμένα. Ο ρόλος του θα είναι αυτός του συμβούλου, καθοδηγητή και εμπυχωτή και θα αποτελεί μια σταθερά στη ζωή του παιδιού, ένα άτομο στο οποίο εκείνο θα μπορεί να στηριχθεί και να εκφράζει ελεύθερα τα συναισθήματά του (Λαχανά, 2009).

Ακόμη και μετά το πέρας της διαδικασίας της υιοθεσίας, ο επαγγελματίας επιφορτίζεται με το καθήκον να επισκέπτεται την οικογένεια για 3 χρόνια (Ν.2447/1996). Ο στόχος είναι να επιβλέπει την πορεία και τις συνθήκες διαβίωσης του παιδιού μέσα στην νέα του οικογένεια αλλά και να παρέχει υποστήριξη στους θετούς γονείς. Ο Κοινωνικός Λειτουργός όλο αυτό το διάστημα αναλαμβάνει ρόλους εμπυχωτή, καθοδηγητή, συμβούλου, παιδαγωγού κλπ. (Κατριβέση κ.α., 2016).

Στις περιπτώσεις της ιδιωτικής υιοθεσίας, ο Κοινωνικός Λειτουργός πρέπει να αντιμετωπίσει και την βιολογική οικογένεια. Η βασική του υποχρέωση είναι να κάνει λήψη του κοινωνικού ιστορικού ώστε να υπάρχουν καταγεγραμμένες οι πληροφορίες που θα οδηγήσουν αργότερα στην βιολογική του οικογένεια. Η συνεργασία του με την μητέρα κρίνεται απαραίτητη καθώς είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσει τους λόγους οι οποίοι την οδήγησαν στην απόφαση συναίνεσης της υιοθεσίας. Με αυτό το τρόπο παρέχει καλύτερα και πιο αποτελεσματική υποστήριξη προς εκείνη, ενώ παράλληλα είναι ιδιαίτερα βοηθητικό προκειμένου να πείσει τους υποψήφιους θετούς γονείς να αποβάλλουν τυχόν στερεότυπα για την διαδικασία της υιοθεσίας (Παπαγιαννακοπούλου-Σπέντζα, 1994).

Τα εμπλεκόμενα μέρη στην διαδικασία της υιοθεσίας (παιδί, θετοί γονείς,

Κοινωνικός Λειτουργός) παρουσιάζονται με σχήμα τριγώνου. Το κάθε μέρος καταλαμβάνει μια πλευρά, η οποία ωστόσο συνδέεται πάντα με τις άλλες δύο, προκειμένου να ολοκληρωθεί το σχήμα. Στις περιπτώσεις της ιδιωτικής υιοθεσίας, το σχήμα παίρνει τη μορφή τετραγώνου (βιολογικοί γονείς-παιδί-Κοινωνικός Λειτουργός-θετοί γονείς). Θα μπορούσαμε να πούμε πως ο δεσμός ανάμεσα σε αυτά τα μέρη, παραμένει άρρηκτος, ακόμη κι αν δεν είναι φανερός (Παπαγιαννακοπούλου-Σπέντζα, 1994).

2.3. Η προσέγγιση των θετών γονέων και προβληματισμοί και δυσκολίες που προκύπτουν

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο, η βασική προϋπόθεση για την τέλεση της υιοθεσίας είναι να αποσκοπεί πρώτα και κύρια στο συμφέρον του υιοθετούμενου. Οι υποψήφιοι θετοί γονείς έρχονται αντιμέτωποι με μια πολλή μεγάλη αλλαγή αλλά και με τεράστιες ευθύνες, οι οποίες είναι το επακόλουθο της απόφασης να φροντίζεις ένα πλάσμα, ακόμη και να βιολογικά δεν το έχεις φέρει εσύ στον κόσμο (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Οι αλλαγές που φέρνει μαζί της η διαδικασία της υιοθεσίας είναι μεγάλες και πολύ σημαντικές. Κατά κανόνα, προσφέρει χαρά τόσο στο παιδί που ξεφεύγει από τις δυσμενείς συνθήκες ζωής αλλά και στην οικογένεια που το υποδέχεται. Η υιοθεσία είναι κάτι που όσο κι αν κάποιος θεωρεί πως έχει ενημερωθεί επαρκώς, πάντα αποτελεί μια μοναδική εμπειρία, η οποία βιώνεται διαφορετικά για τον καθένα και με πολύ προσωπικό τρόπο (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Η υιοθεσία παρόλο που φαινομενικά διαφέρει από την απόκτηση βιολογικού τέκνου, φαίνεται να συμπίπτει με αυτή σε πολλά σημεία. Αυτό συμβαίνει γιατί δεν παύει να αφορά στην απόκτηση ενός παιδιού, αναξάρτητα με το αν αυτό θα αποκτηθεί με βιολογικές διεργασίες ή μέσω γραφειοκρατικών διαδικασιών. Σε κάθε περίπτωση γεννιούνται συγκεκριμένες προσδοκίες από τους υποψήφιους γονείς που συμπεριλαμβάνουν και τα μορφολογικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά του παιδιού. Αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να είναι το φύλο, η εθνικότητα και εξωτερικά χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος (Καλλινικάκη, 2001). Τέτοιου είδους παράγοντες όπως η φυλή, το κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο

είναι καθοριστικοί για την διαδικασία της υιοθεσίας και στις περιπτώσεις εκείνες που διαφέρουν μεταξύ θετών γονέων και υιοθετούμενου τέκνου, ελλοχεύουν κινδύνους (Watkins & Fisher, 2007).

Τα συναισθήματα των θετών γονέων όταν πια ολοκληρωθεί η διαδικασία, ποικίλουν. Αρχικά, οι προσδοκίες είναι ένα ζήτημα που αξίζει να αναλυθεί. Η εικόνα που μπορεί να έχουν οι θετοί γονείς για το παιδί, μπορεί να απέχει αρκετά από την πραγματικότητα. Δεν είναι λίγοι, άλλωστε οι γονείς, οι οποίοι αναφέρουν πως όταν αντίκρυσαν το παιδί, ένιωσαν πως αντικρύζουν ένα άγνωστο άτομο που δεν είχε καμία σχέση με αυτό που είχαν φανταστεί. Σε κάθε περίπτωση, είναι πολλοί εκείνοι που ακόμη και μετά την απόκτηση του παιδιού συνεχίζουν να το βλέπουν μέσα από το πρίσμα των προσδοκιών και επιθυμιών που είχαν σχηματίσει (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Οι προσδοκίες των γονέων παίζουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα ανατροφή του παιδιού, καθώς μπορούν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για εκείνο αλλά και εμπόδιο για την προσωπική του ανέλιξη. Γι αυτό είναι υψίστης σημασίας να διερευνηθούν κατά τη διαδικασία της υιοθεσίας ώστε οι υποψήφιοι γονείς να είναι σε θέση να εκφράσουν τα συναισθήματα του ως προς αυτό που προσδοκούν, όπως και να βρουν διέξοδο και τα αρνητικά συναισθήματα που μπορεί να δημιουργηθούν. Αυτά τα συνασθήματα μπορεί να είναι: έκπληξη, ανησυχία για το αν θα αισθανθούν το νέο μέλος ως δικό τους, απογοήτευση αν τελικά οι προσδοκίες δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα κλπ (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Οι στάσεις και οι αντιλήψεις γύρω από τον θεσμό της υιοθεσίας είναι ακόμη ένα ζήτημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι υποψήφιοι θετοί γονείς. Συνήθως παρά τον αρχικό επεφημισμό που ακολουθεί από τρίτους στο άκουσμα της πρόθεσης της υιοθεσίας, υπάρχει πάντα φόβος ως προς τη διαδικασία. Ας μην ξεχνάμε πως μέχρι να καταλήξουν στην απόφαση αυτή, η υποψήφιοι γονείς έχουν περάσει από μια επίπονη κατάσταση προσπάθειας τεκνοποίησης. Επομένως έχουν ήδη βιώσει αισθήματα απογοήτευσης, ματαίωσης και διάψευσης, όλα αποτέλεσμα της αδυναμίας να φέρουν ένα παιδί στον κόσμο (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

Αν αναλογιστούμε όλη αυτή την πίεση που έχει ένα ζευγάρι στην προσπάθεια απόκτησης ενός παιδιού σε συνδυασμό με το φόβο του «στίγματος» στο άκουσμα της

υιοθεσίας καταλαβαίνουμε την σημασία που παίζει το ευρύτερο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον των υποψήσιων θετών γονέων (Παπαϊωάννου, 2000). Είναι γεγονός πως στην χώρα μας επικρατεί ακόμη έντονα η αντίληψη πως ένα παιδί πρέπει να έχει τα γονίδια των γονιών του, να είναι «αίμα τους». Με τις επικρατούσες αντιλήψεις, η πλειοψηφία θεωρεί πως η υιοθεσία είναι ένας μη ασφαλής τρόπος να διευρύνει κάποιος την οικογένειά του και ελλοχεύει κινδύνους (Γυριδάκη, 1991).

Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα οι υποψήφιοι γονείς να κουβαλούν ένα πολιτισμικό φορτίο που τους δημιουργεί μπερδεμένα συναισθήματα. Αυτά τα συναισθήματα ενδέχεται να μεταφερθούν και στα παιδιά με την πάροδο του χρόνου, ο φόβος και η ανασφάλεια πως η κατάσταση είναι «μη κανονική». Γι αυτό είναι πολύ σημαντικό να είναι συνειδητοποιημένοι ως προς το βήμα της υιοθεσίας και να εστιάσουν στην δημιουργία ενός ισχυρού συναισθηματικού δεσμού με το παιδί (Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων, 2019).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Σκοπός έρευνας

Η ερευνά μας επικεντρώνεται στην εμπειρία των θετών γονέων από την πρώτη στιγμή που αποφάσισαν να υιοθετήσουν ένα παιδί μέχρι και την ως τώρα τους εμπειρία ως γονείς. Οι επιμέρους στόχοι θα αφορούν α) στα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν πριν και κατά την διάρκεια της διαδικασίας για την υιοθεσία β) πως λειτούργησε για τους ίδιους η συμμετοχή τους στην ομάδα υποψήφιων θετών γονέων αλλά και την μετέπειτα συμμετοχή τους σε ομάδα θετών γονέων. Πως αντιμετωπίζουν το θέμα της αναζήτησης και την γνώση της αλήθειας.

Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που έγινε προσπάθεια να απαντηθούν μέσα από την έρευνα συνοψίζονται στα εξής:

1. Ποιες δυσκολίες αντιμετώπισαν οι υποψήφιοι θετοί γονείς;
2. Υπήρχαν ανασταλτικοί παράγοντες στην απόφαση τους για υιοθεσία;
3. Πως ήταν η εμπειρία τους από την συμμετοχή τους στην ομάδα υποψήφιων θετών γονέων;
4. Πόσο βοηθήθηκαν μέσα από την συμμετοχή τους στην ομάδα;
5. Ποια κοινά εντόπισαν οι υποψήφιοι θετοί γονείς με άλλα υποψήφια ζευγάρια;
6. Πως αξιολογούν οι θετοί γονείς τη συνολική διαδικασία της υιοθεσίας;
7. Τι έχει αλλάξει από την ημέρα που υιοθέτησαν το παιδί;

Λειτουργία ομάδας Γονέων

Η ομάδα απαρτιζόταν από θετούς γονείς, (ζευγάρια και μονογονεϊκές οικογένειες) των οποίων τα παιδάκια τους είναι κάτω των 5 ετών. Ο συντονισμός της ομάδας γινόταν από τους κοινωνικού λειτουργούς την κα Μαρία Φραγκιουδάκη , την κα

Ζαφειρένια Φασουλά και από τις σπουδάστριες Ραφαηλία Γιαννουδάκη και Κισσανδράκη Ελπίδα. Οι σπουδάστριες ήταν υπεύθυνες για την καταγραφή των συναντήσεων.

Η ομάδα ήταν περιορισμένου αριθμού και κλειστή, (με όσα άτομα θα ξεκινήσει η ομάδα με τα ίδια άτομα θα τελειώσει) . Οι συναντήσεις γίνονταν μια φορά την εβδομάδα (κάθε Τετάρτη) και η διάρκεια τους ήταν περίπου στις 2 ώρες (9.30 -11.30π.μ) σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

Ο κύκλος των συναντήσεων ολοκληρώθηκε σε 6 συναντήσεις. Κατά την διάρκεια των συναντήσεων, σκοπός μας ήταν η ενεργή συμμετοχή όλων των μελών έτσι ώστε να μοιραστούμε τις εμπειρίες , τα συναισθήματα μας και να ανταλλάξουμε απόψεις σχετικά με τον ρόλο μας ως θετοί γονείς αλλά και ως επαγγελματίες πάντα κάτω από την σκέπη του απορρήτου και τις προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων σε αυτή την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου. Είναι η μέθοδος που συναντάμε συχνότερα στις ποιοτικές έρευνες. Σύμφωνα με τον Βάμβουκα (2006:263-265) στην ανάλυση περιεχομένου τα δεδομένα της έρευνας συνήθως έχουν προφορική ή γραπτή προέλευση. Το αντικείμενο λοιπόν της έρευνας μπορεί να αποτελέσει κάθε είδους γραπτού τεκμήριου καθώς και ο προφορικός λόγος μετά από εγγραφή- ηχογράφηση του, όπως συμβαίνει με τις συνεντεύξεις. Όσον αφορά τον προφορικό λόγο η ανάλυση περιεχομένου επιδιώκει να προσδιορίσει ορισμένα χαρακτηριστικά του ατόμου όπως είναι οι στάσεις, οι αξίες, οι πεποιθήσεις, οι φόβοι, οι συγκινήσεις και γενικά η συναισθηματικότητα και η προσωπικότητα του ατόμου (Καλλινικάκη, 2010).

Διάγραμμα Συναντήσεων

1 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 27/05/2020
2 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 03/06/2020
3 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 10/06/2020
4 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 17/06/2020

5 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 24/06/2020
6 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 01/07/2020

Αποτελέσματα

1^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 27/05/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Γνωριμία μελών	Γνωριμία μελών, δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, διερεύνηση προσδοκιών	Πίνακας και κλειδιά, παραμύθι και φωτοτυπίες	90'

2^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 03/06/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Παιδική ηλικία, εμπειρίες γονέων	Αναμόχλευση παιδικής ηλικίας, φόβοι για το δικό τους γονεϊκό τους ρόλο/ επιρροές στον τρόπο ανατροφής τους/ απόφαση υιοθεσίας	Φωτογραφίες με τους γονείς , χαρτί	90'

3^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 10/06/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Παρουσίαση των ανήλικων τέκνων και αναφορά στις δυσκολίες διαπαιδαγώγησης/Βασικές ανάγκες παιδιών /όρια	Η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα	Φωτογραφίες με τα παιδιά	90'

στη διαπαιδαγώγηση	που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους		

4^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 17/06/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
			A
Η θέση των βιολογικών γονέων στη ζωή του παιδιού	Ανάγκη ενημέρωσης του παιδιού για την ύπαρξη βιολογικών γονέων	Καρέκλες, γράμματα βιολογικών γονέων, παρουσιάσεις ψυχολόγου και κοινωνικού λειτουργού	90'

5^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 24/06/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Η θέση των βιολογικών γονέων στη ζωή του παιδιού/ αναζήτηση	Ενημέρωση για την διαδικασία της αναζήτησης ριζών	Παρουσίαση κοινωνικού λειτουργού και σύνδεση μέσω skype με την κ.	90'

ριζών		Θεοδωροπούλου	

6^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 01/07/2020

ΘΕΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ	ΜΕΣΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Αξιολόγηση ομάδας	η αξιολόγηση της ομάδα,τι αποκόμισαν από αυτές τις συναντήσεις	Ερωτηματολόγια, τραγουδι	90'

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ 27/05/2020

Στόχος της πρώτης συνάντησης ήταν η γνωριμία των μελών και η δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης και η διερεύνηση των προσδοκιών τους από την ομάδα.

Αρχικά υποδεχτήκαμε τα μέλη της ομάδας στην αίθουσα στην οποία είχαμε φροντίσει από πριν να ετοιμάσουμε τις καρέκλες σε κύκλο. Δώνουμε λίγο χρόνο στην αρχική ολομέλεια για ένα καλωσόρισμα και μια αρχική σύνδεσή δική μας με την ομάδα και με στόχο της. Αφού είχε γίνει μια αρχική σύνδεση στην ομάδα, εισάγαμε την άσκηση και τον στόχο της.

Στο μεταξύ είχαμε ετοιμάσει ένα κουτί με πολύχρωμα κλειδιά (2 ίδια από το κάθε χρώμα) και τα μέλη έπρεπε να επιλέξουν τυχαία από ένα κλειδί το καθένα. Τα άτομα που είχαν το ίδιο χρώμα θα έπρεπε να κάνουν ζευγάρι. Δόθηκε ο χρόνος των 5 λεπτών έτσι ώστε τα ζευγάρια να γνωριστούν και στην συνέχεια να παρουσιάσει το κάθε ζευγάρι το ταίρι του. Μετά την παρουσίαση των ζευγαριών ο καθένας ξεχωριστά συμπλήρωνε επιπλέον χαρακτηριστικά για τον εαυτό του.

Μετά την παρουσίαση των ζευγαριών υπήρχε ένας πίνακας ο οποίος απεικονίζει ένα μεγάλο δέντρο πάνω στο οποίο θα κρεμούσαν τα κλειδιά της ομάδας.

Για το κλείσιμο της πρώτης συνάντησης έγινε ανάγνωση του παραμυθιού «Οι φάρου» το οποίο έχει γραφτεί από παλαιότερο εκπαιδευόμενο της υπηρεσίας τον Χατζογλίδη Γεώργιο.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 1^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ : 1^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 27/05/2020

ΧΩΡΟΣ: Βιβλιοθήκη τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΣΚΟΠΟΣ ΟΜΑΔΑΣ : Ο σκοπός της ομάδας γονέων ήταν η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους.

ΣΤΟΧΟΣ/ ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : Γνωριμία μελών-δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών- διερεύνηση προσδοκιών ομάδας.

ΜΕΣΟ/ ΜΕΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ : Πίνακας και κλειδιά, παραμύθι και φωτοτυπίες, χαρτόνια, μαρκαδόροι

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 10

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 4

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ (ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ)

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:40 π.μ. Στόχος της πρώτης συνάντησης ήταν αφενός η γνωριμία των μελών και η δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης και αφ' ετέρου η διερεύνηση των προσδοκιών τους από την ομάδα.

Η ομάδα ξεκίνησε με την υποδοχή και το καλωσόρισμα των μελών στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο της αίθουσας της ομάδας γονέων. Οι καρέκλες είχαν τοποθετηθεί κυκλικά ώστε να επιτρέπεται η βλεμματική επαφή και η συζήτηση μεταξύ των μελών της ομάδας. Έπειτα αναφέραμε τον σκοπό της ομάδας καθώς επισημάναμε πως όλη η διαδικασία των συναντήσεων θα γίνεται υπό την σκέπη του απορρήτου.

Για να ανοίξουμε την ομάδα η κ. Φραγκιουδάκη διάβασε ένα γράμμα από μία θετή μητέρα που είχε αφήσει στο αρχείο της υπηρεσίας μας. Από τις πρώτες μόλις λέξεις που ακούστηκαν άρχισε να δημιουργείται ένα αρκετά συγκινησιακό κλίμα , συγκεκριμένα από την κ. Ε., την κ. Ε. και την κ. Β. Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού ξεκίνησε η διαδικασία της δραστηριότητας που είχαμε ετοιμάσει για την γνωριμία των μελών της ομάδας. Μέσα σε ένα κουτί είχαμε τοποθετήσει διάφορα χάρτινα κλειδιά τα οποία είχαν και ένα νούμερο (2 από το κάθε είδος κλειδιού και αριθμού). Με τυχαία επιλογή όποιος είχε το ίδιο κλειδί και το ίδιο νούμερο γινόταν ταίρι με το αντίστοιχο άτομο. Τα ζευγάρια δημιουργήθηκαν ως εξής : κ. Δ- κ. Σ., κ. Ρ.- κ. Β., κ. Μ.- κ. Σ., κ. Α.- κ. Μ., κ. Ε.- κ. Έ., κ. Α. – κ. Ζ., κ. Μ.- κ. Ρ... Έπειτα δόθηκε στα ζευγάρια ο χρόνος των 5 λεπτών στο να γνωριστούν και στην συνέχεια να παρουσιάσει ο καθένας το ταίρι του. Ξεκινώντας την όλη διαδικασία παρατηρήθηκε ότι ο κ. Μ. ήταν μόνος του λόγω του ότι είχε καθυστερήσει η κ. Σ. και φαινόταν λίγο μαγκωμένος. Έτσι αποφασίσαμε από κοινού με την κ. Μαρία ότι πρέπει να πάω να γνωριστώ με τον κ. Μ. αφού το ταίρι του δεν είχε έρθει ακόμα. Όταν κάθισα δίπλα στον κ. Μ. και του συστήθηκα το βλέμμα του ήταν καρφωμένο στο πάτωμα και το

μόνο που μου απάντησε ήταν πως δεν έχει καταλάβει γιατί κάνουμε αυτή την διαδικασία. Προσπάθησα να του εξηγήσω τον σκοπό μας κ ότι χωριστήκαμε σε ζευγάρια για να γνωριστούμε μεταξύ μας και μου απάντησε πως «τι με νοιάζει εμένα; Ποιος ο λόγος να τους γνωρίσω όλους; Δεν μας καλέσατε ένα σεμινάριο που θα γίνει;». Εκεί και πάλι του εξήγησα ότι τα σεμινάρια που γίνονται είναι βιωματικά και ότι είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων των μελών για να δούμε τι ανάγκες υπάρχουν και πως όλοι είναι θετοί γονείς οπότε θα έχουν αρκετά κοινά να μοιραστούν μεταξύ τους. Έπειτα μου απάντησε με ένα επιφώνημα «Α!» και στην συνέχεια άρχισα να τον ρωτώ πως τον λένε, τι δουλειά κάνει, τι φύλο είναι το μωρό και πόσο χρονών είναι. Εκείνος μου απάντησε ότι δουλεύει στο αεροδρόμιο, το μωρό είναι αγόρι και το λένε Γ. και ότι είναι 2 χρονών συνεχίζοντας να κοιτάζει το πάτωμα. Αφού τελείωσε ο χρόνος που είχαμε για την γνωριμία κατέφθασε και η κυρία Σ. η οποία είναι καθηγήτρια γερμανικών σε σχολείο. Αφού εξηγήσαμε στην κ. Σ. τι είχε προηγηθεί κάθισε δίπλα στον κ. Μ.. Στην συνέχεια ξεκινήσαμε την παρουσίαση των ζευγαριών, όποιο ζευγάρι τελείωνε την παρουσίαση για το ταίρι του ρωτούσαμε αν έχει να συμπληρώσει κάτι άλλο για τον εαυτό του και έπειτα του ζητούσαμε να κρεμάσει το κλειδάκι του στον πίνακα. Κατά την διάρκεια των παρουσιάσεων είχαν ξεκινήσει να βγαίνουν στην επιφάνεια αρκετές ανησυχίες και ανάγκες των γονιών, όπως το πώς θα πουν στα παιδιά την αλήθεια(κυρίως οι γονείς που έχουν παιδάκια μικρότερης ηλικίας). Οι γονείς που είχαν παιδάκια 3 χρονών και πάνω είχαν ξεκινήσει να το συζητάνε με τα παιδιά όπως η κ. Σ. και η κ. Ε.. Η κ. Σ. μας είπε ότι έχει πει στην κόρη της πως είναι το παιδί της καρδιάς και όχι της κοιλίας και ότι έχει και άλλη μαμά και μπαμπά , αλλά η μικρή της απαντάει ότι δεν θέλει άλλη μαμά. Η κ. Ε. μας είπε πως το έχει διηγηθεί τον ερχομό της κόρης της ως παραμύθι, ότι ήταν έφιππη σε ένα πελαργό και διάλεξε η ίδια την κ. Ε. για μητέρα της και την ευχαριστεί πολύ γι' αυτό. Άλλες ανησυχίες των γονιών ήταν το πώς θα αντιμετωπίσουν τα παιδιά την κοινωνία, μήπως τα κακομαθαίνουν και αν τους συμπεριφέρονται σωστά.

Μόλις κρέμασαν όλα τα κλειδιά στον πίνακα δώσαμε στους γονείς κόλλες και μαρκαδόρους για να μας γράψουν ανώνυμα τι περιμένουν μέσα από αυτή την ομάδα. Μόλις τελείωσαν όλοι μάζεψα τις κόλλες και στην συνέχεια μοιραστήκαμε τα συναισθήματα που μας δημιουργήθηκαν μέσα από την ομάδα. Εκείνη την στιγμή η κ. Ε. ήθελε να μοιραστεί μαζί μας μια εμπειρία της λέγοντας μας πως είχε χάσει 2 παιδιά. Το πρώτο γεννήθηκε νεκρό, δεν κατάφερε να το δει γιατί ήταν ναρκωμένη, το

είδε μόνο ο σύζυγος της και έπειτα το έθαψαν. Το δεύτερο αφού το γέννησε έζησε μόνο για 4 ημέρες και τουλάχιστον πρόλαβε να το δει και να το αγκαλιάσει. Όταν έφτασε η στιγμή της υιοθεσίας του παιδιού της πήγε με τον σύζυγο της και την καλύτερη της φίλη για να το παραλάβουν, μόλις είδε ο σύζυγος το μωρό ούρλιαζε λέγοντας πως το παιδί που πρόκειται να υιοθετήσουν ήταν ίδιο ακριβώς με το πρώτο παιδί που έχασαν. Η συγκινησιακή φόρτιση ήταν μεγάλη και τα περισσότερα μέλη δεν μπόρεσαν να συγκρατήσουν τα δάκρυα τους.

Έπειτα ευχαριστήσαμε την κ. Ε. που μοιραστηκε μαζί μας αυτή την εμπειρία. Στην συνέχεια μεγάλη αγωνία είχε η κ. Μ. λέγοντάς μας πως έχει το άγχος αν συμπεριφέρεται με τον σωστό τρόπο στο παιδί της , αν είναι και οι άλλοι γονείς έτσι και επίσης ότι πιέζεται και μερικές φορές θέλει να μείνει λίγο μόνη της να ηρεμίσει.

Στην συνέχεια ο κ. Μ. συμπλήρωσε πως τον αγχώνει αν το παιδί του στο μέλλον του πει « τι σε νοιάζει τι κάνω εγώ; Αφού εσύ δεν είσαι ο πατέρας μου» .

Η πλειοψηφία των μελών είχαν τις ίδιες ανησυχίες και τα ίδια συναισθήματα καθώς μας τόνιζαν πως χαίρονται ιδιαίτερα γιατί νιώθουν πως δεν είναι μόνοι τους. Θέλουν να κάνουν καινούργιους φίλους και να μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες. Επίσης τους κατείχε μια αφάνταστη ανυπομονησία για την επόμενη συνάντηση μας.

Για το κλείσιμο της ομάδας επιλέξαμε να διαβάσουμε το παραμύθι «Οι φάρου» του φοιτητή Χατζογλίδη Γεώργιου.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ 03/06/2020

Στόχος της δεύτερης συνάντησης ήταν η αναμόχλευση της παιδικής ηλικίας των θετών γονέων. Τα μέλη σε αυτή της συνάντησης καλούνταν να μιλήσουν για τους γονείς τους, τα βιώματα και τις αξίες που πήραν από αυτούς. Μέσα από τη διαδικασία αυτή αναμέναμε να διερευνηθούν οι επιρροές στον τρόπο ανατροφής τους όπως απορρέουν από τις εγγεγραμμένες μνήμες και τα βιώματα της παιδικής τους ηλικίας καθώς και οι φόβοι για το δικό τους γονεϊκό ρόλο.

Η αναμόχλευση της παιδικής τους ηλικίας έγινε μέσω της πατρικής φωτογραφίας που κρατούσαν μαζί τους. Έπειτα δώσαμε 5 λεπτά για να γράψουν σε

μια κόλλα χαρτί 3 στοιχεία για την μητέρα τους κ 3 στοιχεία για τον πατέρα τους. Στην συνέχεια το κάθε μέλος ξεχωριστά παρουσίασε την φωτογραφία των γονιών του και μας μίλησε για τα χαρακτηριστικά των γονιών του. Μέσα από αυτή την διαδικασία θελήσαμε να δούμε τι στοιχεία έχουν υιοθετήσει οι ίδιοι σαν γονείς από τους γονείς τους και τι στοιχεία έχουν απορρίψει.

Η συνάντηση αυτή εστίασε στις εμπειρίες που έχουν τα μέλη από τους γονείς τους. Μέσω της ανοιχτής συζήτησης τα μέλη μοιράστηκαν βιώματα και εμπειρίες, και εξέφρασαν άγχη και φοβίες που προκύπτουν από τον ρόλο τους ως γονείς.

Κλείνοντας την ομάδα ανακεφαλαιώθηκαν τα βασικά σημεία της συζήτησης και το κάθε μέλος ξεχωριστά θα κλείνει με μία φράση προς τους γονείς του.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 2^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ : 2^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 03/06/2020

ΧΩΡΟΣ: Βιβλιοθήκη τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΣΚΟΠΟΣ ΟΜΑΔΑΣ : Ο σκοπός της ομάδας γονέων ήταν η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους.

ΣΤΟΧΟΣ/ ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : Αναμόχλευση παιδικής ηλικίας, φόβοι για το δικό τους γονεϊκό τους ρόλο/ επιρροές στον τρόπο ανατροφής τους/ απόφαση υιοθεσίας.

ΜΕΣΟ/ ΜΕΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ : Φωτογραφία πατρικής οικογένειας, χαρτόνια, μαρκαδόροι

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 9

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 4

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ (ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ)

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:50. Στόχος της δεύτερης μας συνάντησης ήταν η αναμόχλευση παιδικής ηλικίας, φόβοι για το δικό τους γονεϊκό τους ρόλο/ επιρροές στον τρόπο ανατροφής τους/ απόφαση υιοθεσίας.

Ξεκινώντας στην δεύτερη μας συνάντηση , καλωσορίσαμε ένα καινούργιο μέλος της ομάδας την κυρία Α. Κάνοντας μια σύντομη αναφορά στην προηγούμενη μας συνάντηση εξηγήσαμε στην κ. Α. ότι κάναμε μια δραστηριότητα για την γνωριμία των μελών της ομάδας. Έτσι της δώσαμε ένα κλειδάκι και της είπαμε να μας συστηθεί. Για να γίνει πιο εύκολη η όλη διαδικασία τα μέλη αυτοπαρουσιάστηκαν ξανά για να τα γνωρίσει η κ. Α. Μας είπε ότι η καταγωγή της είναι Μολδαβία, ζει τα τελευταία 25 χρόνια στην Ελλάδα και ότι έχει ένα γιο 2 χρονών περίπου. Έπειτα κρέμασε το κλειδάκι της στον πίνακα.

Στην συνέχεια η κ. Μ τους εξήγησε την επόμενη μας δραστηριότητα λέγοντας ότι θα είχαμε τον χρόνο των 5 λεπτών έτσι ώστε να γράψουμε σε ένα χαρτί 3 χαρακτηριστικά θετικά και 3 αρνητικά ξεχωριστά για την μαμά και τον μπαμπά. Έπειτα θα τους παρουσιάζαμε και μέσα από τις φωτογραφίες που κρατούσαμε. Η διαδικασία ξεκίνησε από την σπουδάστρια της υπηρεσίας κ. Ρ. η οποία μας είπε τα θετικά και τα αρνητικά για τους γονείς της. Για τον πατέρα της είπε ότι είναι πολύ ευσυγκίνητος, προστατευτικός και είχε το πρότυπο του κλασικού πατέρα, το μονο αρνητικό του είναι ότι έχει νευρά πολλά. Για την μητέρα της είπε ότι είναι ηθικό άτομο, τίμιο την θυμάται πάντα να τους φροντίζει καθώς δεν δούλευε. Έπειτα μας τους έδειξε μέσω της φωτογραφίας . στην συνέχεια τον λόγο τον είχε η κ. Ρ. όπου μας είπε ότι έχει χάσει την μητέρα της και ζει μόνο ο πατέρας της. Οι γονείς της ήταν άνθρωποι με ήθος και αρχές και έμαθαν και σε αυτή και στα αδέρφια της να σέβονται

και να εκτιμούν ο ένας τον άλλον και να είναι δεμένοι μεταξύ τους. Μας τόνισε ότι ακόμα και με τον αδερφό της που μένει Αυστραλία μιλούσε πολύ συχνά. Ο κ. Δ. συνέχισε λέγοντας μας ότι ο πατέρας του έχει πεθάνει και πως ήταν ένας άνθρωπος με αρχές και αξίες δεν είχε κάτι αρνητικό, η μητέρα του δε πολύ προστατευτική καθώς ακόμα και τώρα μπορεί να του λέει να βάλει μπουφάν για να μην κρυώσει. Στην συνέχεια ο κ. Α. μας είπε ότι έχασε τον πατέρα του πολύ μικρός και δεν το θυμάται πολύ. Επίσης η συχνή αλλαγή της κατοικίας του μεταξύ Ελλάδας και Αυστραλίας δεν τον βοηθάει καθόλου στο να έχει μνήμες από την παιδική του ηλικία. Έτσι μας έκανε αναφορά μόνο στην μητέρα του καθώς δυσκολεύτηκε πολύ να μεγαλώσει τον ίδιο και τον αδερφό του. Μας τόνισε ότι είναι πολύ γκρινιάρη αλλά την δικαιολογεί λόγω του ότι έχασε τον άντρα της πολύ νέα. Ο κ. Ζ. μας είπε ότι η μαμά του είναι ήσυχη πολύ, ενώ ο πατέρας του είναι πολύ ομιλητικός και νευρικός γι' αυτό και μας τόνισε πως δεν συναντούνται κ πολύ με τον πατέρα του γιατί μιλούσε και οι δύο ταυτόχρονα και δεν μπορούν να συνεννοηθούν. Στην συνέχεια η κ. Μ. μας είπε ότι ο πατέρας της είναι ήσυχος άνθρωπος, η μητέρα της ήταν πιο δυναμική γυναίκα. Η κ. Ε. μας είπε ότι ο πατέρας της ήταν πολύ ευγενικός και τίμιος άνθρωπος όπως και η μητέρα της. φρόντιζαν πάντα να τους περνάνε αξίες και αρχές σε αυτή και τον αδερφό της. Η κ. Σ. μας είπε πως οι γονείς της ήταν φιλήσυχοι άνθρωποι, ευγενικοί και με αρχές καθώς ο πατέρας της είναι παπάς. μας τόνισε πως ο πατέρας της ήταν περίεργος ως άνθρωπος καθώς έκανε περίεργες ερωτήσεις στους άλλους για να μάθει πράγματα που ίσως να μην τον αφορούσαν καν. Η κ. Α. μας είπε πως οι γονείς της ήταν χωρισμένοι και δεν έζησε πολύ τον πατέρα της. η μαμά της ήταν πολύ στοργική και προστατευτική μέχρι που μεγάλωσε της έβρισκε τα ρούχα της έκανε πρωινό το πρωί. Την έπαιρνε αγκαλιά και αυτή η ζεστασιά και η μυρωδιά της μάμας της έλειπε ακόμα και τώρα. Η κ. Σ. μας είπε ότι έχασε την μητέρα της πριν 6 μήνες, ήταν στοργική και προστατευτική, ο πατέρας της ήταν και αυτός τίμιος και προσπαθούσε να μην λείψει τίποτα στην οικογένεια. Τέλος η κ. Μ. μας είπε ότι οι γονείς της ήταν άνθρωποι με ήθος και αρχές, την αγαπούσαν πολύ και αυτό που της έλειπε ήταν η ασφάλεια και η ζεστασιά που ένιωθε όταν της κρατούσε ο πατέρας της το χέρι.

Στην συνέχεια το κάθε μέλος της ομάδα έπρεπε να πει πιο από τα χαρακτηριστικά αυτά έχει υιοθετήσει. Η κ. Β. μας είπε ότι δεν θέλει να υιοθετήσει τα νευρά της μητέρα της. Η κ. Ρ. μας είπε πως θέλει να δώσει στα παιδιά της τις αρχές

και τις αξίες που έδωσα οι γονείς της σε αυτήν καθώς και την αγάπη που έχει με τα αδέρφια της να την μεταδώσει έτσι ώστε να είναι και τα παιδιά της τόσο αγαπημένα. Ο κ. Δ. μας είπε πως δεν θέλει να γίνει υπερπροστατευτικός όπως η μητέρα του αλλά να γίνει το παιδί δυναμικό όπως την γιαγιά του. Ο κ. Α. είπε πως δεν θέλει να κρατήσει κάτι από του γονείς του, απλά θέλει να μην γίνει το παιδί κακομαθημένο. Η κ. Μ. μας είπε ότι το παιδί της δεν θέλει να λέει αερολογίες, θέλει να λέει λίγες κ μετρημένες κουβέντες που να ισχύουν επίσης μας τόνισε πως πάντα θα μπαίνει μπροστά για να ανοίγει τον «δρόμο» για το παιδί της. Η κ. Ε. μας είπε ότι από τον πατέρα της θέλει να υιοθετήσει την υπευθυνότητα ,την εργατικότητα και την πίστη του στις αξίες και στα πιστεύω του. Από την μητέρα της θα ήθελε να υιοθετήσει την ευγένεια της, την στοργή της καθώς και την αποφασιστικότητα της. Η κ. Α. μας είπε πως είχε χάσει ένα παιδί από πρόωρη γέννα. Αυτό που δεν θέλει να κρατήσει στον χαρακτήρα της είναι ότι συνήθως κάνει υπομονή με τους ανθρώπους μέχρι που μαζεύει αρκετά και ξεσπάει. Η κ. Σ. μας είπε πως ότι θετικό έχει πάρει από τους γονείς της το περνάει στην ειρήνη και πως αυτό που δεν θέλει να υιοθετήσει καθόλου είναι η περιέργεια του παππού της. Τέλος η κ. Σ. μας είπε πως η κόρη της θέλει να μάθει να σέβεται, να είναι ευγενική και ευαίσθητη αλλά και τσαούσα εκεί που πρέπει, να είναι ανεξάρτητη .

Για να κλείσουμε την συνάντηση θα έπρεπε το κάθε μέλος να πει μια φράση σαν να απευθυνόταν στους γονείς του. Η κ. Β. είπε ότι τους αγαπάει και ας της βγάζουν την ψυχή. Η κ. Ρ. είπε πως θα ήθελε λίγες στιγμές με τους γονείς της έτσι ώστε να έχει αναμνήσεις περισσότερες στο μέλλον από τους γονείς της .Η κ. Ρ. μας είπε ότι τους ευχαριστεί για όλα αυτά που της πρόσφεραν, το ίδιο είπε ο κ. Δ. Ο κ. Α. μας είπε ότι μακάρι να μπορούσε να πρόσφερε παραπάνω από αυτά που προσφέρει στην μητέρα του. Η κ. Μ. μας είπε ότι τους αγαπάει και τους ευχαριστεί πολύ για .ότι της πρόσφεραν. Η κ. Ε. μας είπε και αυτή ένα μεγάλο ευχαριστώ στον πατέρα της που δεν ζει πια, και στην μητέρα της να είναι καλά για να της προσφέρει περισσότερα. Η κ. Σ. είπε και αυτή ένα ευχαριστώ στους γονείς της και πως του αγαπάει. Η κ. Α. μας είπε ότι ευχαριστεί την μητέρα της για όλα όσα της πρόσφερε και πως θα ήθελε να γνωρίσει λίγο καλύτερα τον πατέρα της πριν πεθάνει. Η κ. Σ. με δάκρυα στα μάτια ζήτησε συγνώμη από την μητέρα της γιατί δεν μπόρεσε να της προσφέρει όσα θα έπρεπε πριν φύγει από την ζωή. Τέλος η κ. Μ. έχοντας χάσει και του δύο της γονείς και όντας η ημέρα που έφυγε ο πατέρας της από την ζωή μας είπε

πως τους ευχαριστεί πολύ για όσα της πρόσφεραν, ήταν οι καλύτεροι γονείς που θα μπορούσε να έχει και έκλεισε με την μαντινάδα : « Θα θελα να ‘χει ο ουρανός πόρτα να την χτυπήσω, να σας πάρω αγκαλιά να σας γυρίσω πίσω».

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ 3^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗ 10/06/2020

Στόχος της 3^{ης} συνάντησης την ομάδα μας ήταν η παρουσίαση των ανήλικων τέκνων και αναφορά στις δυσκολίες διαπαιδαγώγησης, βασικές ανάγκες παιδιών και τα όρια στη διαπαιδαγώγηση. Οι γονείς έπρεπε να κρατάνε μια φωτογραφία των παιδιών τους και ένα- ένα το μέλος μας παρουσίασε το παιδί του, χαρακτηριστικά του παιδιού και συμπεριφορές καθώς και τις δικές τους συμπεριφορές προς τα παιδιά τους. Έπειτα ο ψυχολόγος Στέλιος Κουτεντάκης μίλησε για τα όρια που θα πρέπει να έχουν τα παιδιά.

Η σημασία αυτή των ορίων καθώς και φράσεις που τα παιδιά λένε στους γονείς τους με στόχο να τους «χειριστούν» παρουσιάστηκαν στα μέλη σε μορφή power-point από τον ψυχολόγο. Ακολούθησε ανοιχτή συζήτηση και η συνάντηση ολοκληρώθηκε με φράσεις ενίσχυσης και ενθάρρυνσης που αξίζει οι γονείς να λένε στο παιδί τους, όπως αναφέρονται παρακάτω

1. «Σ’ ευχαριστώ!»

Μοιάζει αυτονόητο, αλλά πόσο συχνά θυμόμαστε να ευχαριστήσουμε τα παιδιά μας αναγνωρίζοντας την προσπάθειά τους να μας βοηθήσουν; « Σ’ ευχαριστώ που έστρωσες το τραπέζι κι εγώ βρήκα το χρόνο να κόψω τη σαλάτα». Τέτοιες προτάσεις ισοδύναμες του «μπράβο», μπορούν να ανεβάσουν ψηλά την αυτοπεποίθησή του αλλά και να καλλιεργήσουν θετικά το κλίμα συνεργασίας μέσα στην οικογένεια

2. Για πες μου κι άλλο γι’ αυτό!

Είναι η φράση – κλειδί που ενθαρρύνει το παιδί να μιλήσει για όλα όσα νιώθει και να αρχίσει να μας εκμυστηρεύεται ότι το απασχολεί. Στην πραγματικότητα δεν έχει τόσο σημασία τι θα πει, όσο το να νιώσει άνετα να μας μιλήσει για την καθημερινότητά

του. Και βέβαια να νιώσει πως υπάρχει πάντα ένα «πρόθυμο» αντί πάντα εκεί για να το ακούσει.

3. «Μπορείς να το κάνεις !» Είναι μια έκφραση που ενθαρρύνει το παιδί να τολμήσει, να δοκιμάσει κάτι καινούργιο, να κάνει ένα πρώτο βήμα, να επιμείνει απέναντι στη δυσκολία. Παράλληλα η συγκεκριμένη έκφραση του δίνει τη σιγουριά πως εσείς θα είστε πάντα δίπλα του.

4. «Πώς μπορώ να βοηθήσω;»

Η προθυμία μας να βοηθήσουμε (προσοχή, απλώς να βοηθήσουμε όχι να κάνουμε τη δουλειά για λογαριασμό του) προσφέρει το πολύτιμο συναίσθημα της υποστήριξης στο παιδί. Για παράδειγμα μπορείτε να του πείτε: «νομίζω πως μπορείς να διαβάσεις και μόνο σου την ιστορία, αλλά μήπως να σε βοηθούσα με κάποιες άγνωστες λέξεις;» Επίσης η συγκεκριμένη φράση το βοηθάει να εξοικειωθεί με μια πιο γενναιόδωρη και συμπεριφορά που μπορεί να υιοθετήσει και το ίδιο απέναντι στους συνομηλίκους του.

5. «Ας βάλουμε όλοι ένα χεράκι να.....»

...συμμαζέψουμε το σπίτι, καθαρίσουμε το δωμάτιο, φυτέψουμε τον κήπο...κοκ. Για ένα παιδί δεν είναι ποτέ νωρίς να μάθει να συνεργάζεται, ή να βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού. Οι κοινές οικογενειακές δραστηριότητες όχι μόνο ενισχύουν την δημιουργικότητά του, αλλά του δημιουργούν και όμορφες οικογενειακές αναμνήσεις.

6. «Αγκαλιά;»

Τα παιδιά χρειάζονται να τους λέμε ότι τα αγαπάμε, αλλά και να τους το δείχνουν. Η αγκαλιά είναι ο πιο γλυκός, άμεσος και υπέροχος τρόπος για να δείξουμε την τρυφερότητα, την υποστήριξη και την αγάπη μας. Βέβαια, όσο τα παιδιά μεγαλώνουν αλλάζει και ο τρόπος που θέλουν να τους εκδηλώνουμε την τρυφερότητά μας: Άλλα μπορεί να επιμένουν σε μια αγκαλιά «διαρκείας», άλλα προτιμούν ένα χάδι στην πλάτη, ένα φιλάκι στο μάγουλο ή μια πιο σύντομη αγκαλιά.

7. «Παρακαλώ»

Μια διαχρονική λέξη που δηλώνει ευγένεια. Αυτή η μαγική λέξη πάντα λειτουργεί θετικά με τους ξένους, γιατί όχι και με το παιδί μας;

8. «Μπράβο, καλή δουλειά»

Η λεκτική επιβράβευση από έναν περήφανο γονιό δίνει φτερά στο παιδί για να επιστρατεύσει τις δυνάμεις του και να ανοιχτεί σε νέα επιτεύγματα. Αυτό που θα πρέπει να προσέξετε, είναι να είστε «σαφείς» με την επιβράβευση. Δηλαδή να λέμε το μπράβο όταν το νιώθουμε πραγματικά και για μια συγκεκριμένη προσπάθεια ή συμπεριφορά. Αν το λέμε με ευκολία για καθετί χάνει την αξία του.

9. Είναι ώρα για ...

...ύπνο, μελέτη, ξεκούραση, να κλείσει η τηλεόραση... Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει ένα σταθερό πλαίσιο μέσα στο οποίο τα παιδιά λειτουργούν. Αυτό το πρόγραμμα τους δίνει την αίσθηση της σιγουριάς που κάθε παιδί χρειάζεται. ειδικά όταν τα παιδιά είναι ακόμα μικρά.

10. «Σ αγαπώ»

Όλοι χρειαζόμαστε να ακούμε αυτές τις δυο λέξεις. Πόσο μάλλον τα παιδιά. Αυτές οι δύο λέξεις θα χαρίσουν τη δύναμη που χρειάζονται για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες, αλλά θα γεμίσει και την καρδιά τους με θετικά συναισθήματα.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 3^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ : 3^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 10/06/2020

ΧΩΡΟΣ: Βιβλιοθήκη τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΣΚΟΠΟΣ ΟΜΑΔΑΣ :Ο σκοπός της ομάδας γονέων ήταν η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους

ΣΤΟΧΟΣ/ ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : Αναμενόμενο αποτέλεσμα ήταν οι γονείς να μιλήσουν για τα παιδιά τους, να μοιραστούν προβληματισμούς πάνω σε θέματα διαπαιδαγώγησης και να συζητήσουν με τον ψυχολόγο τη σημασία των ορίων.

ΜΕΣΟ/ ΜΕΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ : Φωτογραφία των παιδιών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90΄

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 9

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 4

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ (ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ)

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:50. Στόχος της ομάδας ήταν οι γονείς να μιλήσουν για τα παιδιά τους, να μοιραστούν προβληματισμούς πάνω σε θέματα διαπαιδαγώγησης και να συζητήσουν με τον ψυχολόγο τη σημασία των ορίων.

Αφού καλωσορίσαμε τα μέλη της ομάδας και ευχαριστήσαμε τον ψυχολόγο για την εθελοντική του προσφορά στην ομάδα μας. Εξηγήσαμε στα μέλη της ομάδας ότι μέσα από την φωτογραφία που θα μας παρουσιάσουν τα παιδιά τους θα μας πουν 3 αρνητικά και 3 θετικά στοιχεία για τα παιδιά τους και όλα αυτά τα στοιχεία θα τα συνδέσουμε με τα όρια. Παίρνοντας τον λόγο ένας-ένας παρατηρήσαμε ότι είναι λίγο ελαστικοί με τα παιδιά τους, έχουν στο νου τους την έννοια των ορίων και του ότι πρέπει να υπάρχουν στα παιδιά αλλά δεν το έχουν εφαρμόσει οι ίδιοι. Ήταν εμφανές ότι οι περισσότεροι γονείς μας τόνιζαν ως αρνητικά χαρακτηριστικά ότι τα παιδιά έχουν πολύ πείσμα. Η κ. Μ. μας τόνισε πως ο γιος της χτυπάει τον μπαμπά περισσότερο και δεν σταματάει ακόμα καν τον βάζουν τιμωρία. Η κ. Β. με τον κ. Α. μας τόνισαν ότι ο γιός τους δεν έχει αίσθηση του κίνδυνου. Η κ. Σ. μας είπε ότι η κόρη της είναι πολύ δυναμική, «τσαούσα», όπως μας την χαρακτήρισε και δεν κάνει εύκολα υποχωρήσεις. Η κ. Σ. μας είπε ότι και η κόρη της είναι κι αυτή ανυπάκουη όμως προσπαθεί συνεχώς με το να της εξηγεί και να της επαναλαμβάνει τον λόγο που

δεν πρέπει να συμπεριφέρεται άσχημα ή να μην ακούει την μαμά της . Ο κ. Μ. μας είπε χαριτολογώντας ότι ο γιός του βάζει τα όρια στην οικογένεια και όχι οι ίδιοι ως γονείς. Με αυτό το ερέθισμα δόθηκε ο λόγος στον ψυχολόγο για να μας παρουσιάσει το υλικό που είχε ετοιμάσει για τα όρια και την εφαρμογή τους.

Οι γονείς παρακολούθησαν με προσοχή τον ψυχολόγο, κατανόησαν όπως φάνηκε, τη χειριστική συμπεριφορά των παιδιών και τη σημασία των κανόνων. Όπως επεσήμανε ο ψυχολόγος, είναι σημαντικό οι γονείς να έχουν συνέπεια τόσο στην τήρηση των ορίων όσο και στη μεταξύ τους συνεννόηση ώστε το παιδί να κατανοήσει τη σημασία των κανόνων και τη σοβαρότητα της τήρησής τους αλλά και επίσης να μην εισπράττει ασυνέπεια από τους γονείς του. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι οι γονείς πρέπει να τιμωρούν την πράξη και όχι το παιδί και να εξηγούν το λόγο που το παιδί τιμωρείται. Αυτές οι σημαντικές πληροφορίες αποτέλεσαν τον κεντρικό άξονα της παρουσίασης του ψυχολόγου και η ομάδα έκλεισε με συναισθήματα χαράς και ενθουσιασμού για την Τρίτη συνάντηση καθώς τα μέλη είχαν την ευκαιρία να συνομιλήσουν, να προβληματιστούν και να κατατοπιστούν από τον ψυχολόγο σε θέματα διαπαιδαγώγησης που τους δυσκολεύουν.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Η τρίτη συνάντηση ξεκίνησε σε ευχάριστο κλίμα καθώς η παρουσία του ψυχολόγου που συνεργάζεται μαζί του η υπηρεσία μας. Οι γονείς εξέφρασαν τις απορίες τους για τα όρια των παιδιών τους. Η παρουσία του ψυχολόγου έπαιξε καθοριστικό ρόλο αφού τα μέλη ένιωσαν ασφάλεια, απεύθυναν ερωτήσεις και κατανόησαν τη σημαντικότητα του γονεϊκού τους ρόλου στην επίδραση της συμπεριφοράς τους στο παιδί. Όλα τα μέλη μίλησαν αρκετά, βρήκαν ομοιότητες στη συμπεριφορά τους και στη συμπεριφορά των παιδιών τους, αντάλλαξαν απόψεις, εμπειρίες, ενθάρρυνση και παρηγοριά. Η παρέμβαση της κ. Μ. Σ. ήταν ενοχλητική κάποιες φορές, διότι διέκοπτε τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και έκανε παρεμβολές συνεχώς με τις ίδιες ερωτήσεις. Ο ψυχολόγος απάντησε σε όλες των μελών τις ερωτήσεις, ενθάρρυνε και πρότεινε εναλλακτικές ιδέες χειρισμού αρνητικών

συμπεριφορών. Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με επιτυχία, οι γονείς έλυσαν αρκετές απορίες που είχαν .

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 4^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ : 4^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 17/06/2020

ΧΩΡΟΣ: Βιβλιοθήκη τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΣΚΟΠΟΣ ΟΜΑΔΑΣ :Ο σκοπός της ομάδας γονέων ήταν η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους

ΣΤΟΧΟΣ/ ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : Ανάγκη ενημέρωσης του παιδιού για την ύπαρξη βιολογικών γονέων.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90´

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 10

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 4

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ (ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ)

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:50. Στόχος της ομάδας ήταν να ενημερωθούν οι γονείς για την αναγκαιότητα της ενημέρωσης του παιδιού για την ύπαρξη των βιολογικών γονέων.

Στο κέντρο της αίθουσας είχαμε βάλει 2 καρτέλες πλάτη με πλάτη και όλα τα μέλη αναρωτιόνταν τι θα κάνουμε. Η συνάντηση ξεκίνησε με την ανάγνωση 2 αποσπασμάτων από γράμματα που είχαν αφήσει οι βιολογικοί γονείς στα παιδιά τους. Το ένα ήταν από πατέρα και το άλλο από μητέρα. Έτσι κατά την ανάγνωση τους η κ. Φ. Μ. τους εξήγησε πως θα φανταστούν πως στις 2 αυτές καρτέλες κάθονται οι φυσικοί γονείς των παιδιών τους. Τι θα τους έλεγαν λοιπόν αν ήταν απέναντι τους εκείνη την στιγμή; Τον λόγο θέλησε να τον πάρει πρώτος ο κ. Δ. λέγοντας μας ότι το βρίσκει απαράδεκτο ένας γονιός να εγκαταλείπει το παιδί του λέγοντας ότι δεν έχει δουλεία και χρήματα για να το ζήσει και να το μεγαλώσει. Όταν έρχεται ένα παιδί στον κόσμο είσαι υποχρεωμένος να κάνεις τα πάντα για να το μεγαλώσεις. Η κ. Φ. εξήγησε στον κ. Δ. πως δεν είναι σκοπός μας να σχολιάσουμε τους γονείς αυτούς αλλά αν τους είχαμε απέναντί μας τι θα τους λέγαμε. Τότε λοιπόν ο κ. Δ. είπε πως θα ευχαριστούσε τους γονείς του μικρού Γ. γιατί αν δεν ήταν αυτοί δεν θα είχαν τώρα παιδί. Συμπληρώνοντας η κ. Μ. η σύζυγος του μας είπε «πάλι καλά που υπάρχουν και αυτοί οι άνθρωποι και έχουμε και εμείς παιδιά». Παίρνοντας τον λόγο ο κ. Α. είπε ότι δεν έχει να πει κάτι στους βιολογικούς γονείς του μικρού Π., έχει κάνει «DELETE» όπως μας τόνισε και δεν θυμάται ούτε το πρόσωπο της βιολογικής μητέρας του γιού του. Δεν βρίσκει λόγο για να γίνεται αυτή η συζήτηση και μας τόνισε ότι τον ενοχλεί όλο αυτό. Συμπληρώνοντας η κ. Β. η σύζυγος του μας είπε με δάκρυα στα μάτια ότι θα την ευχαριστούσε για την χαρά που τους έδωσε με το να έχουν και αυτοί ένα παιδί. Επίσης επειδή η βιολογική μητέρα είναι πολύ μικρή σε ηλικία και έχει δώσει και άλλα παιδιά, θα της έλεγε « Σταμάτα αυτό που κάνεις γιατί είσαι μικρή κοπέλα, ο Π. είναι σε καλά χέρια αλλά δεν ξέρει τα υπόλοιπα που είναι και αν περνάνε καλά». Στην συνέχεια τον λόγο τον πήρε ο κ. Ζ. ο οποίος μας είπε ότι και αυτός με την γυναίκα του θα τους ευχαριστούσαν που έφεραν στην ζωή τους τον γιό τους, αν και δεν συμφωνεί με την άποψη ότι αν δεν έχει χρήματα δεν μπορείς να το μαλώσεις. Αν αποκτήσεις παιδί θα πρέπει να κάνει τα πάντα για να το μεγαλώσεις. Έπειτα η σύζυγος του κ. Έ. μας αφηγήθηκε την ιστορία του γιού τους, ότι παραλίγο να πέσει θύμα αγοροπωλησίας και να τον πουλήσει η βιολογική του μητέρα, ευτυχώς την συνέλαβε η αστυνομία και όταν έγραψαν το περιστατικό οι εφημερίδες εκείνη πείρε το περιστατικό και το έδειξε του συζύγου της. Μετά από δύο μέρες τους ειδοποίησαν από την υπηρεσία μας ότι αυτό το παιδάκι ψάχνει σπίτι και έτσι το υιοθέτησαν. Στην συνέχεια η κ. Σ. μας είπε πως δεν θα ξεχάσει ποτέ την εικόνα που της παρέδωσε η

βιολογική μητέρα την κόρη της στα ίδια της τα χέρια, ένιωθε σαν να της το έδινε η μαμά της να το μεγαλώσει. Την ευχαριστεί πολύ που της έδωσε την κόρη της, ακόμα και στο τελευταίο δικαστήριο που έγινε για την υιοθεσία ήταν εκεί η βιολογική μητέρα καθώς μας είπε πως στο τέλος τους δικαστηρίου αγκαλιαστήκαν και φίλησε η μία την άλλη. Έπειτα η κ. Α. μας είπε ότι είχαν συμφωνήσει με την βιολογική μητέρα ότι θα τους δώσει το παιδί για υιοθεσία πριν γεννήσει και έτσι της πλήρωσαν τους γιατρούς και την γέννα. Την ευχαριστεί πολύ γιατί μπόρεσε να έχει και αυτή ένα παιδάκι, είχαν καλές σχέσεις σε όλη την διαδικασία την υιοθεσίας και στο τελευταίο δικαστήριο της έδειξε και το μωρό σε φωτογραφία.. Στην συνέχεια η κ. Σ. μας είπε πως την ευχαριστεί πολύ και εννοείται όταν αποφασίσει η μικρή μετά τα 18 της ότι θέλει να την γνωρίσει θα την πάει στην Αθήνα να την δει. Τέλος τον λόγο πήρε η κ. Ε. η οποία μας είπε πως την ευχαριστεί πολύ την βιολογική μητέρα που μπορεί και έχει την μικρή Μ. και εννοείται πως όταν θέλει να την δει η μικρή θα την βοηθήσει να βρει την βιολογική της μητέρα και να την γνωρίσει.

Στην συνέχεια η κ. Φ. εξήγησε ότι οι βιολογικοί γονείς είναι ένα κομμάτι του παιδιού τους και θα πρέπει να το σεβαστούν για να μην χάσουν την εμπιστοσύνη των παιδιών τους. Πρέπει να ξέρουν την αλήθεια από μικρή ηλικία διότι όσο και να πιστεύουν ότι μπορεί το παιδί να μην το μάθει διότι το παιδί θα το μάθει ή θα τα καταλάβει από μόνο του. Έπειτα έγινε η ανάγνωση του παραμυθιού της Σκουφάτης.

Στην συνέχεια πείρε τον λόγο ο ψυχολόγος και τους έδειξε ένα απόσπασμα από την σειρά «Το νησί» όπου μια έφηβη μαθαίνει ότι είναι υιοθετημένη, αντιδρά και φεύγει από το σπίτι της. Η εισήγηση ξεκίνησε με την παρουσίαση δύο πραγματικών μαρτυριών όπου και στις δύο περιπτώσεις, οι πρωταγωνιστές μαθαίνουν τυχαία και από σκόρπια λόγια σε ηλικία 18 και 22 ετών αντίστοιχα, πως είναι υιοθετημένοι. Και στις δύο περιπτώσεις ένιωσαν πως έχασαν τον κόσμο κάτω από τα πόδια τους. Η σχέση τους με την θετή οικογένεια διαταράχτηκε κι ένιωσαν προδοσία καθώς όπως ανέφερε ο ψυχολόγος η απόκρυψη της αλήθειας είναι ψέμα και για τα παιδιά που δεν γνωρίζουν την αλήθεια νιώθουν ότι όλη η ζωή τους βασίζεται σε ένα ψέμα. Τα μέλη της ομάδας παρακολούθησαν με προσοχή τον ψυχολόγο και έδειξαν να προβληματίζονται ενώ καταδείχτηκε ότι η καλύτερη ηλικία για ένα παιδί να μάθει την αλήθεια είναι από 2-6 ετών. Η συνάντησή μας ολοκληρώθηκε με επιτυχία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Η τέταρτη συνάντηση ξεκίνησε λίγο μυστηριωδώς καθώς οι γονείς είχαν απορία στο τι θα μας χρειαστούν αυτές οι καρτέλες που ήταν στην μέση της αίθουσας. Η αντίδραση τους για το θέμα συζήτησης ήταν αναμενόμενη. Οι περισσότεροι ένιωθαν ευγνωμοσύνη και ευχαριστούν αυτούς τους ανθρώπους που έφεραν στον κόσμο τα παιδιά αυτά και έτσι έχουν και αυτοί δικό τους παιδί. Εξέφρασαν όμως και την ανησυχία τους ότι ίσως να μην περνάνε όλα τα παιδιά τα υιοθετημένα καλά όπως τα δικά τους. Κλείνοντας, ο ψυχολόγος έδειξε στους γονείς ποιες οι συνέπειες και τα συναισθήματα ενός παιδιού που μαθαίνει σε μεγάλη ηλικία για την υιοθεσία του. Οι γονείς παρακολούθησαν με προσοχή το δεύτερο μέρος της συνάντησης εξέφρασαν προβληματισμούς και φάνηκε να κατανοούν το βασικό στόχο της συνάντησης, η οποία ολοκληρώθηκε σε ευχάριστο κλίμα.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 5^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ : 5^η

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 24/06/2020

ΧΩΡΟΣ: Βιβλιοθήκη τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΣΚΟΠΟΣ ΟΜΑΔΑΣ :Ο σκοπός της ομάδας γονέων ήταν η ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους

ΣΤΟΧΟΣ/ ΣΤΟΧΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ : Ενημέρωση για την διαδικασία της αναζήτησης ριζών

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 90´

ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 10

ΑΠΟΝΤΑ ΜΕΛΗ: 4

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ 24/06/2020

Στόχος της πέμπτης συνάντησης ήταν να καταδειχτεί η σημασία της έγκαιρης ενημέρωσης του παιδιού από τους γονείς του για την υιοθεσία και το δικαίωμά του σε ηλικία 18 ετών να αναζητήσει τις ρίζες του μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών. Οι θετοί γονείς αναμενόταν να ενημερωθούν, να κατανοήσουν και να συζητήσουν θεματικές που επικεντρώνονται στη σημασία της αναζήτησης ριζών.

Σύμφωνα με τη Betty Lifton, στο βιβλίο της **Εμπειρίες Υιοθεσίας**, «Η ανάγκη του ατόμου να έχει την αίσθηση της καταγωγής είναι μια βασική βιολογική ανάγκη, ενώ το αίσθημα της αποξένωσης που προκαλείται από την υιοθεσία είναι δυνατόν να οδηγήσει σε αυτήν. Οι περισσότεροι θετοί γονείς νιώθουν ότι απειλούνται από την ανάγκη των παιδιών τους να αναζητήσουν τις ρίζες τους, φοβούνται ότι κατά κάποιο τρόπο θα χάσουν τα παιδιά τους (...). Δεν είναι καθόλου περίεργο που πολλοί υιοθετημένοι διστάζουν να προχωρήσουν στην αναζήτηση- το μήνυμα που τους περνάει δεν είναι μόνο ότι έτσι προδίδουν τους θετούς γονείς τους, αλλά ότι υπάρχει κάτι ανήθικο, ίσως και εγκληματικό, σ αυτήν την ενέργεια.

Σύμφωνα με τη Μαίρη Θεοδωροπούλου στο βιβλίο της **Μαρία 43668** « Η αλήθεια στη γνώση της ρίζας, δεν εμποδίζει το υιοθετημένο άτομο να αγαπά και να σέβεται τους θετούς γονείς. Το αίσθημα της μη ολοκλήρωσης γεννά ερωτήματα όπως: Από ποιον γεννήθηκα; Έχω άλλα αδέρφια; Είμαι φυσιολογικός όπως όλοι; Θα ολοκληρωθώ σαν ενήλικας μαθαίνοντας την αλήθεια, θα φύγει από μέσα μου το αίσθημα της εγκατάλειψης και της απόρριψης; Το άτομο κοιτάει τον καθρέπτη και αναρωτιέται ποιος είμαι; Η επιθυμία για γνώση μεγαλώνει συνεχώς. Η φιγούρα της φυσικής μητέρας είναι το μεγάλο όνειρο στη φαντασία του υιοθετημένου, αυτό το όνειρο αναζητά. Τα αποτελέσματα είναι ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο της επανασύνδεσης. Κάθε πλευρά εκτιμά με το δικό της τρόπο της καταστάσεις και βγάζει τα δικά της θετικά ή αρνητικά συμπεράσματα για το μέλλον. Την ίδια στιγμή που οι ανάγκες και τα αισθήματα εκπληρώνονται». Αναμφίβολα, η διαδικασία

επανασύνδεσης με τους βιολογικούς γονείς, είναι επιτυχημένη από την άποψη ότι υιοθετημένοι παίρνουν ανθρώπινες, γήινες διαστάσεις και αισθάνονται αυτόνομοι άνθρωποι ικανοί να πάρουν πλέον τη ζωή στα δικά τους χέρια.

Κλείνοντας, αξίζει να αναφερθεί ότι **«Υπάρχουν μόνο δυο κληροδοτήματα που μπορούμε να δώσουμε στα παιδιά μας- το ένα είναι οι ρίζες τους και το άλλο είναι τα φτερά»**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ (ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ)

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:50. Ο στόχος της συνάντησης ήταν η ενημέρωση για την διαδικασία της αναζήτησης ριζών.

Αρχικά η κ. Μ. Φ. καλωσόρισε τα μέλη, τους μίλησε για το θέμα της συνάντησης και έπειτα πήρε τον λόγο ο ψυχολόγος Στέλιος Κουτεντάκης ο οποίος παρουσίασε υλικό με θέμα « Η ψυχολογική αναγκαιότητα της αναζήτησης».:

- Σήμερα θεωρείται **κατακριτέα πράξη** η απόκρυψη των στοιχείων της υιοθεσίας.
- «Το θετό τέκνο **μετά την ενηλικίωσή** του έχει το δικαίωμα να πληροφορείται πλήρως από τους θετούς του γονείς και από κάθε αρμόδια αρχή τα στοιχεία των φυσικών του γονέων».
- Τα αιτήματα αυτά στην Ελλάδα είναι πολύ λίγα σε σχέση με άλλες χώρες του εξωτερικού.
- Η συνάντηση του υιοθετημένου με τη φυσική του μητέρα δρομολογείται μόνο εφόσον αυτό είναι επιθυμία και των δύο πλευρών.
- Όλες οι πλευρές που εμπλέκονται στην υιοθεσία, όταν τίθεται το ζήτημα μια ενδεχόμενης συνάντησης του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια διακατέχονται από τον φόβο του αγνώστου.

- Είναι απαραίτητο πριν από τη συνάντηση να παρέχεται πάντοτε συμβουλευτική υποστήριξη σε όλα τα εμπλεκόμενα μέλη.
- Σήμερα γνωρίζουμε ότι η επανασύνδεση με τη βιολογική μητέρα υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις έχει σχεδόν πάντοτε θετικές συνέπειες για όλους.
- Το δικαίωμα ενός ενήλικα να αναζητήσει τους φυσικούς τους γονείς μετά από υιοθεσία θεσπίστηκε νομικά μόλις το 1996 (N/2447)
- Το υιοθετημένο παιδί συνήθως έχει την **αίσθηση της μη ολοκλήρωσης** αφού «κανένας δεν μπορεί να αναπτύξει **υψηλό βαθμό αυτοεκτίμησης**, όταν πιστεύει πως έχει γεννηθεί από απορριπτικούς γονείς» και του γεννούνται ερωτήματα όπως :
  - Από ποιον γεννήθηκα;
  - Έχω άλλα αδέρφια;
  - Θα ολοκληρωθώ σαν ενήλικας μαθαίνοντας την αλήθεια;
  - Θα φύγει από μέσα μου το αίσθημα της εγκατάλειψης και της απόρριψης;
  - Αίσθημα απελευθέρωσης, ανακούφισης, φτερά μιας νέας ζωής, θαλπωρή, εκμηδενισμός ενός ‘κενού’.
  - Είναι η ανάγκη των υιοθετημένων ατόμων να ολοκληρώσουν την ψυχολογική τους ταυτότητα και να επανασυνδεθούν με τη ρίζα τους. Η επικοινωνία με τη φυσική οικογένεια μπορεί να είναι μια θετική εμπειρία ζωής που να καλύψει τραύματα του παρελθόντος.
  - Ψυχολογική Ταυτότητα: καταγωγή, ποιος είμαι!!!!
  - Είσαι σε ένα πηγάδι και κατεβαίνεις και κατεβαίνεις και δεν μπορείς να βρεις νερό. Και ζητάς να μάθεις.

Έπειτα από την παρουσίαση η κ. Φ. έθεσε το ερώτημα στους γονείς , πώς θα αντιμετώπιζαν την ανάγκη του παιδιού για την αναζήτηση των ριζών του και αν θα ήθελαν να είναι δίπλα τους σε αυτή την αναζήτηση. Ξεκινώντας πρώτη η κ. Σ. μας είπε πως με μεγάλη χαρά θα βοηθήσει την κόρη της για να βρει την βιολογική της οικογένεια και επιθυμεί πολύ να είναι δίπλα της σε αυτή την αναζήτηση. Έπειτα η κ. Ε είπε πως περιμένει με ανυπομονησία αυτή την στιγμή , το έχει εμπεδώσει μέσα της ότι αυτό κάποια στιγμή θα γίνει, γι’ αυτό το λόγο είναι έτοιμη να το αντιμετωπίσει με χαρά μαζί με την κόρη της. Στην συνέχεια η κ. Μ. συμπλήρωσε ότι θέλει να είναι

δίπλα στο Γιάννη της όταν έρθει η στιγμή της αναζήτησης, σε περίπτωση που απορριφθεί για δεύτερη φορά από τους βιολογικούς γονείς να είναι εκείνη εκεί να τον στηρίξει και να τον παρηγορήσει. Σε αντίθεση με τον σύζυγο της ο οποίος δεν έχει πρόβλημα αν ο Γ. θέλει να πάει μόνος του να ψάξει για τους βιολογικούς του γονείς. Στην συνέχεια η κ. . μας είπε ότι και αυτή θέλει να είναι δίπλα στην μικρή της Ε. την στιγμή της αναζήτησης, αν πάλι θελήσει να είναι μόνη της είναι κατανοητό. Η κ. Έ. μας είπε πως φοβάται για εκείνη την στιγμή για τα συναισθήματα του Γ. όταν μάθει το ιστορικό του, καθώς έχει και την ανησυχία μήπως τα στοιχεία που έχουν δώσει οι βιολογικοί γονείς είναι πλαστά. Ο σύζυγός της , κ Ζ. είπε πως θέλει να είναι δίπλα στο παιδί του εκείνη την στιγμή και πως ακόμα και αν θέλει να πάει μόνος του εκείνος θα βρίσκεται κρυφά εκεί κοντά του έτσι ώστε αν νιώσει την ανάγκη του ο Γιώργος να είναι εκεί να τον στηρίξει. Στην συνέχεια ο κ. Μ. μας είπε πως όταν θελήσει ο γιος του να μάθει την αλήθεια ακόμα και σε μικρότερη ηλικία δεν έχει πρόβλημα να του πει ποιοί είναι οι βιολογικοί τους γονείς και να του δώσει την επιλογή να διαλέξει που θέλει να μείνει. Σε αυτό το σημείο επενέβη η κ. Μ. Φ. εξήγησε στον κ .Μ. ότι το παιδί δεν πρέπει να μάθει την αλήθεια σε μικρότερη ηλικία από τα 18. Επίσης όλη την διαδικασία την αναλαμβάνει η κοινωνική υπηρεσία για να γίνει η κατάλληλη προετοιμασία για να μην πληγωθεί το παιδί. Στην συνέχεια πείρε το λόγο ο κ. Α. λέγοντας ότι θέλει να είναι δίπλα στο παιδί του την ώρα της αναζήτησης και ότι τον αγχώνει το γεγονός ότι το παιδί έχει άλλα αδέρφια τα οποία έχουν υιοθετηθεί από άλλους γονείς και φοβάται μήπως στο μέλλον του πει το παιδί του ότι του στέρησαν την επαφή με τα άλλα του αδέρφια. Η κ. Μ. Φ. τόνισε πως όταν υπάρχουν υιοθετημένα αδέρφια σε άλλες οικογένειες φροντίζουν οι υπηρεσίες να φέρνουν σε επαφή αυτούς τους γονείς για να έχουν τα αδέρφια επαφή. Η κ. Β. συμπλήρωσε πως δεν είναι αναγκαίο να είναι δίπλα του στην διαδικασία αναζήτησης καθώς θα είναι ολόκληρος άντρας και θα μπορεί και μόνος του να πάει σε μια υπηρεσία να ρωτήσει. Επίσης συμπλήρωσε πως την στεναχωρεί το γεγονός ότι έχει προσπαθήσει να έρθει σε επαφή με του γονείς που έχουν υιοθετήσει τα αδέρφια του Παναγιώτη αλλά δεν υπάρχει ανταπόκριση από εκείνους . Σε εκείνο το σημείο η κ. Μ. Φ. είπε πως έχουν κάνει την προσπάθεια από την πλευρά τους ο κ. Α. και κ. Β. και από την στιγμή που δεν υπάρχει ανταπόκριση από του άλλους γονείς δεν ευθύνονται εκείνοι που τα αδέρφια δεν έχουν επαφή γιατί αυτοί την προσπάθεια τους την έκαναν.

Στην συνέχεια μέσω σύνδεσης του skype ήρθαμε σε επαφή με την κ. Θεοδοροπούλου εκπρόσωπος του Κέντρου Ερευνών «Ρίζες». Η κ. Θεοδοροπούλου μίλησε για την αναγκαιότητα της αναζήτησης και αναφέρθηκε σε προσωπικές της εμπειρίες, καθώς η ίδια αποτελεί το πιο ζωντανό παράδειγμα παιδιού που υιοθετήθηκε. Μίλησε για την αναγκαιότητα της έγκαιρης γνώσης της αλήθειας. Είναι σημαντικό οι θετοί γονείς να χρησιμοποιήσουν τα εξής λόγια « Δε σε γέννησα εγώ, είμαι όμως εδώ να σε φροντίσω γιατί κάποια άλλη μητέρα δε μπορούσε» χωρίς να καταδεικνύει στο παιδί περισσότερα για τη βιολογική του μητέρα, πόσο μάλλον όταν η πραγματικότητα της οποίας θα πλήγωνε το παιδί. Επίσης είναι σημαντικό είναι πως είναι δίπλα στο παιδί τους και το αγαπούν. Τόνισε ακόμη, πως η αναζήτηση ριζών είναι ένα κομμάτι που αφορά μόνο τα θετά παιδιά και όχι τους θετούς γονείς. Είναι μια απόφαση που θα πάρουν τα ίδια όταν ενηλικιωθούν και εφόσον θέλουν και οι γονείς θα πρέπει να είναι κοντά τους μόνο όταν το ίδιο το παιδί το θελήσει.

Στην συνέχεια η κ. Φ. μίλησε για τη διαδικασία της αναζήτησης, ορίζοντάς την ως τη συστηματική διαδικασία με την οποία ένα άτομο ψάχνει να συνδεθεί με το περιβάλλον του. Αναφέρθηκε στα στάδια αναζήτησης, τους τρόπους και ανέδειξε την αναγκαιότητα της γνώσης που οδηγεί στην συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης ταυτότητας. Επίσης τόνισε πως το κομμάτι της αναζήτησης των βιολογικών γονιών είναι ένα “κομμάτι πάζλ” που λείπει από την ζωή του παιδιού. Συμπληρώνοντας αυτό το κομμάτι ολοκληρώνετε η ταυτότητα του παιδιού. Μέσα από αυτή την αναφορά η κ. Φ. θέλησε να μοιραστεί και αυτή την προσωπική της εμπειρία μαζί μας, ομολογώντας μας ότι ήταν και εκείνη παιδί θετών γονιών. Τόνισε την αναγκαιότητα που υπάρχει να το μαθαίνουν τα παιδιά σε μικρή ηλικία διότι εκείνη το έμαθε σε μεγαλύτερη ηλικία, αν και το είχε ανακαλύψει από μόνη της εξ αρχής. Την στεναχώρησε το γεγονός ότι δεν το έμαθε όταν ζούσε ο πατέρας της, για να ανακουφιστεί ο ίδιος αλλά και παράλληλα να του δείξει ότι το αγαπούσε πιο πολύ απ’ ότι εκείνος φανταζόταν όπως έκανε με την μητέρα της.

Κλείνοντας την συνάντηση η κ. Φ. ανάγνωσε το παραμύθι της Λίζας όπου το υιοθετημένο κορίτσι της ιστορίας χαίρεται όταν του διηγούνται οι γονείς του την ιστορία της ίδιας και την διαδικασία που έγινε για να την αποκτήσουν.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Η 5^η συνάντηση της ομάδας εξελίχθηκε ομαλά καθώς η έκπληξη που έγιναν στη συνάντηση αυτή ήταν αρκετές. Δυστυχώς δεν είχαμε την κοντά μας την κ. Θεοδοροπούλου, όμως κατορθώσαμε μέσω skype την επαφή της ομάδας μαζί της. η συμβολή της ήταν σημαντική για την ομάδα. Σημαντική επίσης ήταν η εμπειρία της κ. Φ. που μοιραστικέ μαζί μας . Μέσω των δύο εμπειριών, της κ. Φ. και της κ. Θεοδοροπούλου, οι γονείς εμπέδωσαν καλύτερα την ανάγκη της αναζήτησης των βιολογικών γονέων και την αναγκαιότητα ότι το παιδί πρέπει να ξέρει την αλήθεια από μικρή ηλικία.

Όλα τα μέλη της ομάδας θέλουν να είναι δίπλα στα παιδιά τους στην διαδικασία της αναζήτησης των ριζών, λίγοι εξέφρασαν την δυσαρέσκεια τους στο να πάρει το παιδί την πρωτοβουλία να ψάξει μόνο του χωρίς να τους το πει.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ 6^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Η συνάντηση ξεκίνησε στις 9:50. Ο στόχος της συνάντησης ήταν η αξιολόγηση της ομάδας.

Αρχικά καλωσορίσαμε τα μέλη της ομάδας μας και τους ενημερώσαμε ότι αυτή είναι η τελευταία συνάντηση μας. Θέμα της συνάντησης μας ήταν η αξιολόγηση της πορείας που είχε η ομάδα, πως αισθάνθηκαν τα μέλη και τι αποκόμισαν από αυτές τις συναντήσεις.

Τον λόγο πήρε πρώτος ο κ. Ζ. ο οποίος μας είπε πως του άρεσε που συμμετείχε στην ομάδα και πως η ομάδα τον βοήθησε να καταλάβει την αναγκαιότητα της αλήθειας για το παιδί. Σε αυτό συμφώνησε και η σύζυγος του κ. Έλενα η οποία συμπλήρωσε ότι γνώρισε και άλλα άτομα τα οποία έχουν τις ίδιες απορίες και ανασφάλειες. Στην συνέχεια ο κ. Α. μας είπε πως χαίρεται που γνώρισε και αυτός άλλους θετούς γονείς με τους οποίους θα μπορούν να βγαίνουν για ένα καφέ και τα παιδιά τους να παίζουν μαζί. Τόνισε επίσης ότι είναι σημαντικό για τα παιδιά να έχουν φίλους που είναι και αυτοί θετοί έτσι να είναι πιο ηλικιωμένη και να λένε «δεν είμαι μόνος». Η κ. Β. συμφώνησε με τον σύζυγο της και συμπλήρωσε ότι θέλει το παιδί της να είναι δυνατό και γερό και όταν φτάσει σε μεγάλη ηλικία να

μιλάει για αυτούς όπως η κ. Φ. μιλάει για τους δικούς της γονείς. Έπειτα η κ. Σ. μας είπε πως στενοχωριέται που κλείνει η ομάδα, αισθάνεται πολύ τυχερή που συμμετείχε και γνώρισε και άλλους γονείς με θετά παιδιά. Στην συνέχεια η κ. Σοφία μας είπε ότι έλυσε δικές της απορίες, έχει όμορφα συναισθήματα από την ομάδα και ότι μοιραστικέ τους προβληματισμούς της με άλλους θετούς γονείς. Η κ. Μ. συμπλήρωσε πως κάλυψε δικές της ανασφάλειες για το πώς θα πει την αλήθεια στο παιδί, αν είναι καλή μητέρα και αν κάνει λάθη στην ανατροφή του παιδιού. Στην συνέχεια η σπουδάστρια Ρ. είπε πως είναι πολύ χαρούμενη που γνώρισε όλα τα μέλη της ομάδας καθώς είναι εξαιρετοι άνθρωποι και έχουν να δώσουν πολλά πράγματα στα παιδιά τους. Η κ. Φ. είπε πως όπως είχε πει στην πρώτη συνάντηση νιώθει ένα δέος για αυτούς τους ανθρώπους και ευχαριστεί πολύ που όλο αυτό το δέος το ενίσχυσαν περισσότερο. Τέλος η κ. Φ. ευχαρίστησε τα μέλη για την συμμετοχή τους στην ομάδα, τόνισε ότι δεν ήταν μια σχολή γονέων άλλα μια ομάδα γονέων, βιωματική όπου σημασία είχε να βγουν όλα αυτά που προβλημάτιζαν τους γονείς. Σκοπός δεν ήταν να τους εκπαιδεύσουμε άλλα να τους ευαισθητοποιήσουμε και όλα αυτά τα θέματα που αναφέρθηκαν στις συναντήσεις να αρχίσουν μέσα τους να τα δουλεύουν.

Στην συνέχεια δόθηκαν στα μέλη ανώνυμα ερωτηματολόγια τα οποία αξιολογούσαν την λειτουργικότητα της ομάδας. Η συνάντηση έκλεισε με ένα τραγούδι του Γιάννη Χαρούλη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο σκοπός παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν οι προβληματισμοί και οι προτάσεις που αφορούν στην εφαρμογή του θεσμού της υιοθεσίας στην Π.Ε. Ηρακλείου μέσα από την καταγραφή της εμπειρίας των θετών γονέων. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ομάδα γονέων, με βασικό στόχο την ενεργή συμμετοχή όλων των μελών έτσι ώστε να μοιραστούν τις εμπειρίες, τα συναισθήματα και να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με τον ρόλο τους ως θετοί γονείς.

Συμμετείχαν 6 ζευγάρια και 2 μονογονεϊκές οικογένειες. Όλα τα μέλη της ομάδας έδειξαν το ενδιαφέρον τους από την πρώτη στιγμή για τις 6 συναντήσεις που

θα πραγματοποιούνταν καθώς και την θεματολογία που θα είχαν. Οι απουσίες ήταν ελάχιστες, μόνο ένα ζευγάρι δεν συμμετείχε σε καμία συνάντηση. Τα υπόλοιπα μέλη ήταν πολύ ενεργά και άφησε ο καθένας ξεχωριστά το δικό του μήνυμα μέσα στην ομάδα. Προέκυπταν πολλές απορίες, ενδιαφέρουσες συζητήσεις και ενδιασμοί που είχαν οι γονείς για τα παιδιά τους.

Η πλειοψηφία των μελών μοιράζοταν τις ίδιες ανησυχίες και τα ίδια συναισθήματα, κυριαρχούσε η χαρά γιατί ένιωθαν πως δεν είναι μόνοι τους. Εξέφρασαν την επιθυμία να κάνουν καινούργιους φίλους και να μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες. Επίσης τους διακατείχε μια αφάνταστη ανυπομονησία για κάθε επόμενη συνάντηση. Μέσα από τις συναντήσεις αναδείχθηκε και οι σχέσεις των θετών γονέων με τους δικούς τους γονείς, καθώς και τα στοιχεία εκείνα που οι θετοί γονείς θαύμαζαν σε εκείνους και άλλα στοιχεία που δεν θα ήθελαν να έχουν. Αναδείχθηκε επίσης η σημασία των ορίων αλλά και της επιβράβευσης του παιδιού, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει το αίσθημα της αποδοχής αλλά και να ενισχυθεί η αυτοεκτίμηση του. Μέσα από το κομμάτι της επιβράβευσης και της τιμωρίας διαπιστώθηκε πως η πλειοψηφία των μελών εστίαζε κυρίως στην τιμωρία του παιδιού, χωρίς ωστόσο να επεξηγούν τον λόγο της ύπαρξής της.

Ακόμη κάτι πολύ σημαντικό που διαπιστώθηκε μέσα από τις συναντήσεις είναι τα συναισθήματα που κυριαρχούν για τους βιολογικούς γονείς των παιδιών. Η πλειοψηφία φαίνεται πως νιώθει κυρίως αισθήματα ευγνωμοσύνης προς εκείνους, μιας και όπως ειπώθηκε με αυτό τον τρόπο δόθηκε στους θετούς γονείς η ευκαιρία να έχουν δικό τους παιδί.

Το κομμάτι της αναζήτησης των ριζών είχε καταλυτικό ρόλο στην ομάδα και όπως προέκυψε, οι θετοί γονείς έδειξαν ενσυναίσθηση ως προς αυτό. Ανέφεραν πως θα αποκάλυπταν στο παιδί τους την αλήθεια όταν θα ερχόταν η κατάλληλη στιγμή και πως θα ήταν δίπλα του σε κάθε του απόφαση, ακόμη και στην αναζήτηση των βιολογικών του γονέων.

Η συμμετοχή των γονέων στην ομάδα λειτούργησε καταλυτικά καθώς τους βοήθησε στο να παραδεχτούν και να δουλέψουν τις ανασφάλειες τους όσο αφορά την υιοθεσία των παιδιών τους καθώς να κατανοήσουν πόσο αναγκαίο είναι τα παιδιά να γνωρίζουν την αλήθεια σχετικά με τις ρίζες τους.

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής και σύμφωνα με όσα ανέδειξε η ομάδα γονέων, καταλήξαμε σε κάποιες πρότασεις για μελλοντικές έρευνες σχετικά με το ζήτημα της αναδοχής. Αρχικά θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να καταγραφόταν τα αποτελέσματα μιας αντίστοιχης ομάδας, αλλά αυτή τη φορά από την πλευρά των θετών παιδιών. Να αναδειχθούν, δηλαδή, τα συναισθήματα και οι εμπειρίες των παιδιών μέσα από το πρίσμα της αναδοχής.

Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να αξιολογηθεί η ετοιμότητα των κοινωνικών υπηρεσιών που ασχολούνται με τα θέματα αναδοχής-υιοθεσίας καθώς και η κατάρτιση των επαγγελματιών πρώτης γραμμής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Αστικός Κώδικας – άρθρα για την Υιοθεσία <https://www.anynet.gr> [ανακτήθηκε στις 27/12/2021].

Βάμβουκας Μ. (2006) Εισαγωγή στη Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα. 8^η εκδοση. Αθήνα: Γρηγόριος.

Γυριδάκη, Στ., (1991). *Η υιοθεσία ανηλίκων*. Αθήνα: Gutenberg.

- Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων «Ένα σπίτι για κάθε παιδί».
Αθήνα: 2019. https://www.anynet.gr/training_Pfds/thetoi_pfd [ανακτήθηκε στις 31/01/2022].
- Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας (2000). *Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα».*
Υιοθεσία-Τάσεις-Πολιτική-Πρακτική. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Θεοδωροπούλου, Ν., Μπάρη, Ν., Σταυροπούλου, Κ. (2021). *Ο Θεσμός της υιοθεσίας και η ψυχολογική προετοιμασία των υποψηφίων θετών γονέων.* Πτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Καλλινικάκη, Θ. (2010) *Ποιοτικές μέθοδοι στην έρευνα της κοινωνικής εργασίας.*
Αθήνα : Τόπος.
- Καλλινικάκη, Θ. (2008). *Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλλινικάκη, Θ. (2001). *Αναδοχή-Φροντίδα. Εθνικός Οργανισμός Κοινωνικής Φροντίδας.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλλινικάκη, Θ. (1998). *Κοινωνική Εργασία.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κατριβέση, Ε., Demaj Ο. (2016). *Συμβουλευτική οικογένειας με υιοθετημένα παιδιά και ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού.* Πτυχιακή εργασία ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.
- Κουνουγέρη – Μανωλεδάκη, Ε. (1977). *Ζητήματα του νέου δικαίου της υιοθεσίας.*
- Κουλούρης, Ν. (2019). *Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών Γονέων.*
<https://www.anynet.gr> [ανακτήθηκε στις 12/11/2021].
- Κουσίδου, Τ. (2000). *Υιοθεσία: Τάσεις-Πολιτική-Πρακτική.* Αθήνα: Γρηγόρη.
- Λαχανά, Κ., Κωστακοπούλου, Α. (2009). *Παράνομη και νόμιμη υιοθεσία στην Ελλάδα.* Πτυχιακή εργασία. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας.
- Μαντοπούλου, Χ. (2016). *Σχέσεις των νέων με την οικογένειά τους.* Πτυχιακή εργασία. ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.
- Μπαμπινιώτης, Γ., *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας.* Γ' έκδοση. Αθήνα :Κέντρο Λεξικολογίας.

- Παπαγιαννακοπούλου-Σπέντζα, Ε. (1994). *Το τρίγωνο της υιοθεσίας-συναισθήματα και ανάγκες των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτό*. Σύνεδριο «Οικογένεια και Οικογενειακή πολιτική σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο». Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας.
- Παπαϊωάννου, Κ. (2000). *Παιδιά – Γονείς - Κοινωνικοί Λειτουργοί*. Αθήνα: Έλλην.
- Παπαχρίστου, Θ.Κ. (2005). *Εγχειρίδιο οικογενειακού δικαίου*. 3^η έκδοση. Αθήνα – Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Περάκη, Β. Α. (2018). *Δίκαιο Υιοθεσίας και Αναδοχής. Μετά τον Ν 4538/2018*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Σπυριδάκης (2006). *Υιοθεσία Ανηλίκων*. Αθήνα: Σάκκουλας.
- Σπυριδάκης, Ι. Σ. (1997). *Η Υιοθεσία ανηλίκων*.
- Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (2022). *Ορισμός Κοινωνικής Εργασίας* <https://www.skle.gr> [ανακτήθηκε 07/01/2022].
- Υπουργείο Δικαιοσύνης (2019). Νομοθετικό πλαίσιο ν.2447/1996 <https://www.ministryofjustice.gr/> [πρόσβαση 08/12/19].
- Φαρμακοπούλου, Ι. (2020). *Εναλλακτικές Μορφές Προστασίας Παιδιών, Αναδοχή - Υιοθεσία*. Στο Γ. Α. Κολαΐτης, Σύγχρονη Ψυχιατρική Παιδιού & Εφήβου (σσ. 574-576). Αθήνα: ΒΗΤΑ.
- Φουντεδάκη, Κ. (2010). *Υιοθεσία, ο ν.2447/1996. Οι τροποποιήσεις και η εφαρμογή του*. Αθήνα: Σάκκουλα ΑΕ.

Ξενόγλωσση

- Bell, J (2004). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός Παιδαγωγικής και Κοινωνικής έρευνας*. Αθήνα: Έκφραση
- Robson,C(2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.

Triseliotis, J. & Kousidou, T. (1989). Η κοινωνική εργασία στην υιοθεσία και στην αναδοχή . Αθήνα: Κέντρο βρεφών Μητέρα. <https://kvmhtera.gr/> [πρόσβαση 10/12/19].

Triseliotis, J. (2000). *Επίκαιρα θέματα στην πολιτική και πρακτική της υιοθεσίας στη Βρετανία. Υιοθεσία, Τάσεις-Πολιτική-Πρακτική*. Κέντρο βρεφών «Η Μητέρα». Αθήνα: Γρηγόρης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΓΙΑ ΘΕΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Αγαπητοί γονείς,

Το τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μεριμνάς, αφουγκραζόμενο τις ανάγκες των νέων γονέων , το 2015,

ξεκίνησε πιλοτικά τη δημιουργία ομάδας αναδόχων και θετών γονέων. Η ανάγκη για στήριξη των αναδόχων και θετών γονέων, λόγω των καινούργιων κοινωνικών συνθηκών, του σύγχρονου και απαιτητικού τρόπου ζωής καθώς και η ανάληψη ευθυνών που αφορούν τον ειδικό γονεϊκό τους ρόλο οδήγησε στη δημιουργία και παγίωση της ομάδας γονέων που σαν στόχο έχει:

- Την πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν το θεσμό της υιοθεσίας- αναδοχής
- Την ενημέρωση σε θέματα που αφορούν την αναπτυξιακή πορεία και διαπαιδαγώγηση των παιδιών
- Τη διατύπωση απόψεων
- Την ανταλλαγή με άλλους γονείς των εμπειριών και των προβληματισμών τους
- Την ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση για τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ανατροφή των παιδιών τους

Οι συναντήσεις της ομάδας, έξι (6) στο σύνολο, πρόκειται να πραγματοποιηθούν στις ακόλουθες ημερομηνίες:

1 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 27/05/2020
2 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 03/06/2020
3 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 10/06/2020
4 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 17/06/2020
5 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 24/06/2020
6 ^η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ 01/07/2020

Ο συντονισμός της ομάδας θα γίνει από τους κοινωνικού λειτουργούς την κα Μαρία Φραγκιουδάκη , την κα Ζαφειρένια Φασουλά και από τις σπουδάστριες Ραφαηλία Γιαννουδάκη και Κισσανδράκη Ελπίδα. Θα μας χαροποιούσε ιδιαίτερα η συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση.